

พฤติกรรมกาารท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

กันยายน 2552

นัฐพร เกิดกลาง. (2552). พฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย.

ปริญญาานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.

ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์, รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว และ 3) ศึกษา ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยวปี 2551 จำนวน 400 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และสร้างสมการถดถอยพหุเชิงเส้นเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยพฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน ความถี่ในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้ง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยว พบว่า อายุ สถานภาพโสด จำนวนผู้ร่วมเดินทาง และจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี แปรผกผันกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ในขณะที่ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งช้อปปิ้ง สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรม รูปแบบพาหนะประเภทเครื่องบิน แปรผันตามกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า รายได้ต่อเดือน รูปแบบพาหนะรถโดยสาร และเครื่องบิน จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง และโบราณสถาน/วัด แปรผันตามกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษามีค่าความยืดหยุ่นสูง หมายความว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักศึกษชาวไทย

จากข้อค้นพบที่ว่า รายได้ แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง รูปแบบพาหนะประเภทเครื่องบิน มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษ ซึ่งจะส่งผล ทำให้รายได้จากการ

ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ดังนั้นน่าจะมีการบรรจุให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และนักท่องเที่ยวชาวอเมริกา ยุโรป เพราะ กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมาก

TOURISM BEHAVIOR OF THAI VISITORS IN BANGKOK METROPOLITAN

AN ABSTRACT

BY

NATTHAPORN KEARDKLANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics Degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

September 2009

Natthaporn Keardklang. (2009). *Tourism Behavior of Thai Visitors in Bangkok*

Metropolitan. Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok:

Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr.

Chompoonuch Kosalakorn Permpoonwiwat, Assoc. Prof. Dr. Pisamai Charujittipan.

This research has objectives for 1) studied the travel behavior of tourists and travelers 2) studied the factors that had influence to average expense of tourists and travelers and 3) studied flexible value of average expense per income of tourists and travelers by gathered data from survey with questionnaire with Thai tourists and travelers that traveled in 2008, participant as 400 persons by use the data analysis of travel behavior and by use frequency, percentage and multiple linear regression equation for find the factor that had influence per average expense.

Studied results found that travel behavior of tourists and travelers, by average expense behavior per day of most of tourists and travelers had expense 1,501 – 2,500 baht. Main objective of travel, most of them for tour and relaxation. Travel frequency, most of them travel 4-5 times/year. Categories of destination place, most of them went to shopping.

Studies results the factor that had influence per average expense in Bangkok metropolitan of tourists found that age, single status, amount of joint in travels and amount of average holidays in 1 year varied with average expense. While income per month, categories of destination place, shopping mall, rests place such as hotel, means of transport such as airplane varied with average expense.

Factor that had influence to average expense in Bangkok metropolitan of Thai traveler found that income per month, means of transport by bus and airplane, amount of average holidays in 1 year, categories of destination place such as shopping mall and ancient remains/temple varied with average expense.

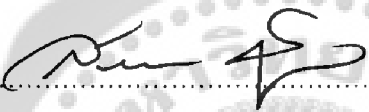
Analysis results the flexible of average expense per income found that flexible value of average expense per average income of tourists and travelers had high flexible that means the tourism is expensive goods that over necessary for life in vision of Thai tourists and travelers.

From discover that income, destination place such as shopping mall, means of transport such as airplane had influence per average expense of tourists and travelers which effect to so that increased tourism income. So, we suggested that had better to campaign for high income tourists are increased travel such as Thai tourists that are businessmen and American, European tourists because this group tourists had high average expense.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
พฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย
ของ
นัรพร เกิดกลาง

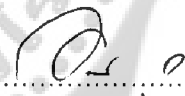
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

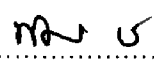
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ 29... เดือน กันยายน... พ.ศ. 2552

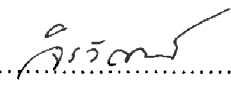
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. อ้อทิพย์ ราชบุรีนิยม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จีรวัดน์ เจริญสถาพรกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศิริพร สัจจานันท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงและให้กำลังใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ สำนักงานสถิติ กรมส่งเสริมการส่งออกและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ได้ให้ข้อมูลทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

และท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณ นายสุพรรณ เกิดกลางและนางยุพิน เกิดกลาง บิดาและมารดาของข้าพเจ้า นางสาวสวิส เกิดกลาง คุณย่าของข้าพเจ้า และทุกคนในครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

นายสุพรรณ เกิดกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
สมมุติฐานในการวิจัย.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ข้อมูลเบื้องต้นในกรุงเทพมหานคร.....	15
สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร	15
สถานที่ท่องเที่ยว 10 อันดับที่ได้รับความนิยม	21
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	42
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา.....	42
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
พฤติกรรมกาท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร.	50
การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้น ของนักท่องเที่ยว.....	60
การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นของนักทัศนาจร	68
การวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่น	73
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สังเขปความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	75
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อผู้ทำวิจัย.....	96

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับรายได้จากภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม.....	2
2 รายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับ GDP.....	4
3 รายได้การส่งออกสินค้าสำคัญและรายได้การท่องเที่ยว.....	5
4 แสดงรายได้และจำนวนผู้เยี่ยมเยือน.....	6
5 แหล่งท่องเที่ยวหลักที่ได้รับความนิยมของคนไทยในปี 2550	7
6 สถานที่ท่องเที่ยวที่มีการเข้าชมมากที่สุด 10 อันดับแรกในกรุงเทพมหานคร	8
7 แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2549-2550.....	16
8 แหล่งที่มาของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550...	16
9 ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550.....	17
10 ลักษณะการพักแรมในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550.....	18
11 ระยะเวลาพำนักระหว่างวันของผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามสถานที่พัก ปี 2550 จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	19
12 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายต่างๆ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550.....	20
13 รายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2549-2550.....	20
14 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	43
15 พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	51
16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับยานพาหนะ.....	54
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับวัตถุประสงค์.....	54
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับระยะเวลาพำนักระหว่างวัน.....	55
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับสถานที่พักค้างคืน.....	56
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน.....	56

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับความถี่ในการเดินทาง.....	57
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับยานพาหนะ	58
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับวัตถุประสงค์	58
24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน.....	59
25 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ได้จากการ คำนวณถดถอยพหุของตัวแปรทั้งหมด ในสมการที่ (1)	63
26 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ที่ได้จากการคำนวณถดถอยพหุของตัวแปรหลังจากตัดตัวแปร.....	65
27 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักทัศนาจร ที่ได้จากการคำนวณถดถอยพหุของตัวแปรทั้งหมด ในสมการที่ (2).....	70
28 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักทัศนาจร ที่ได้จากการคำนวณถดถอยพหุของตัวแปรหลังจากตัดตัวแปร.....	71
29 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้.....	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการจ้างงาน.....	3
2 กรอบแนวคิดด้านงานวิจัย.....	11
3 แสดงเส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภค.....	26
4 แสดงดุลยภาพในการบริโภคสินค้า.....	27
5 แสดงดุลยภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อราคาการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลง.....	28
6 แสดงดุลยภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อรายได้ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง.....	28
7 เส้นแสดง Indifference Curves ของผู้ที่มีรสนิยมต่างกัน.....	29
8 การหาเส้นอุปสงค์จากความพอใจเท่ากัน.....	31
9 อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นมาก.....	34
10 อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นน้อย.....	34
11 อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นเป็นลบ.....	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาคบริการของประเทศไทยนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากตาราง 1 รายได้จากภาคบริการเป็นอันดับที่ 1 ตลอดระยะเวลา 11 ปี ซึ่งมากกว่าภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมในทุกๆปี และยังมีการเติบโตมากขึ้นนับตั้งแต่ปี 2542-2550 โดยตลอดระยะเวลา 10 ปี ภาคบริการมีรายได้ 2,775 – 4,282 พันล้านบาท และจากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างการจ้างงานของภาคการผลิตในส่วนต่างๆ จะเห็นได้ว่าภาคบริการมีการจ้างงานร้อยละ 40-43 ในช่วงปี 2541 - 2548 โดยในปี 2548 มีการจ้างงานมากที่สุด คือร้อยละ 43 ซึ่งมากกว่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

รายได้จากภาคบริการ ส่วนหนึ่งยังประกอบไปด้วยรายได้จากท่องเที่ยว จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 2540 – 2550 เติบโตมากขึ้นในทุกๆปีและเมื่อนำไปเทียบกับภาคบริการจะเห็นได้ว่าสัดส่วนการท่องเที่ยวต่อภาคบริการตั้งแต่ปี 2540 – 2550 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยร้อยละ 18.4 และมีสัดส่วนเติบโตเพิ่มขึ้นในทุกปี นับตั้งแต่ปี 2540 จนถึง ปี 2550 ต่อมาเมื่อนำรายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับ GDP จากตาราง 2 พบว่าสัดส่วนของรายได้รวมจากการท่องเที่ยวต่อ GDP ตั้งแต่ปี 2540-2550 มีสัดส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 9.9

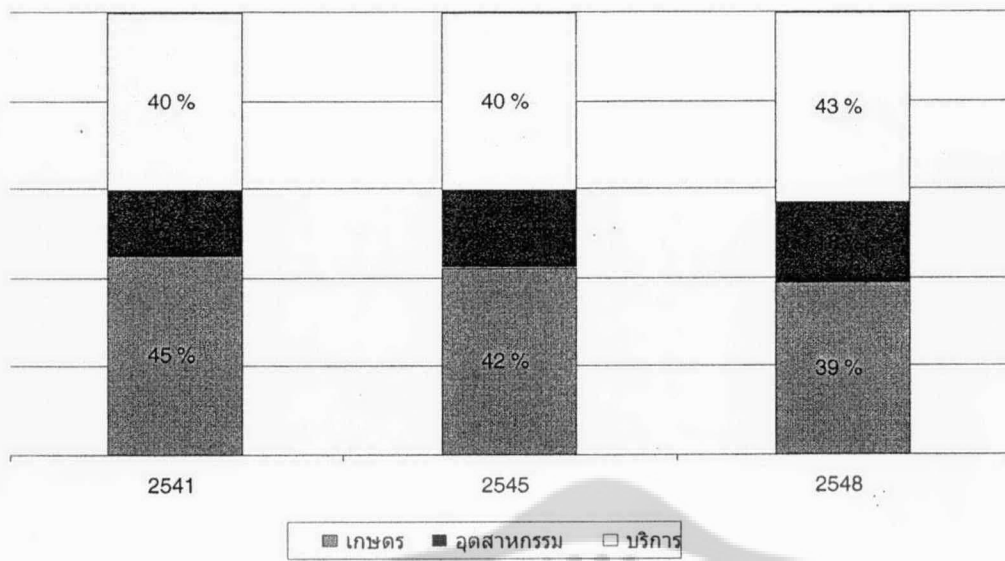
ตาราง 1 รายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับรายได้จากภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

มูลค่า : พันล้านบาท

ปี (พศ.)	รายได้ GDP			รายได้จาก การท่องเที่ยว	สัดส่วนการท่องเที่ยว กับภาคบริการ*
	เกษตร	อุตสาหกรรม	บริการ		
2540	447	1428	2,775	401	14.4
2541	499	1428	2,615	430	16.4
2542	436	1514	2,600	456	17.5
2543	444	1,654	2,708	496	18.3
2544	469	1,716	2,822	523	18.5
2545	514	1,836	2,965	559	18.8
2546	608	2,063	3,103	599	19.3
2547	655	2,244	3,430	702	20.4
2548	733	2,462	3,678	702	19.1
2549	841	2,749	3,984	705	18
2550	965	2,961	4,282	928	21.6
เฉลี่ย					18.4

*มาจากการคำนวณ

ที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=92>

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการจ้างงาน

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 2 รายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับ GDP

ปี	รายได้จากการท่องเที่ยว (พันล้านบาท)			GDP (พันล้านบาท)	รายได้รวมจาก การท่องเที่ยว / GDP*
	ชาวต่างชาติ	ชาวไทย	รวม		(ร้อยละ)
2540	221	180	401	4650	8.6
2541	242	188	430	4542	9.5
2542	253	203	456	4,637	9.8
2543	285	211	496	4,923	10.0
2544	299	224	523	5,134	10.2
2545	324	235	559	5,451	10.3
2546	309	290	599	5,917	10.1
2547	384	317	702	6,490	10.8
2548	367	335	702	7,095	9.9
2549	339	365	705	7,830	9.0
2550	548	380	928	8,485	10.9
เฉลี่ย					9.9

*มาจากการคำนวณ

ที่มา: <http://agrotourism.doae.go.th/supstory/Tourism%20Policy.ppt>

เมื่อนำรายได้จากการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกที่สำคัญ (จากตาราง 3) จะเห็นได้ในปี 2545 และ 2547 รายได้จากการท่องเที่ยวสามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศเป็นมูลค่าที่สูงกว่าการส่งออก เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้าและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ตาราง 3 รายได้การส่งออกสินค้าสำคัญและรายได้การท่องเที่ยว

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ		รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ		แผงวงจรไฟฟ้า		เสื้อผ้าสำเร็จรูป		การท่องเที่ยว	
	มูลค่า	อันดับที่	มูลค่า	อันดับที่	มูลค่า	อันดับที่	มูลค่า	อันดับที่	มูลค่า	อันดับที่
2540	222,341	1	33,598	5	75,837	4	97,006	3	220,754	2
2541	322,429	1	50,330	5	93,833	4	122,974	3	242,177	2
2542	307,328	1	71,998	5	111,767	3	110,268	4	253,018	2
2543	348,118	1	96,519	5	179,302	3	124,212	4	285,272	2
2544	351,797	1	117,613	5	154,879	3	129,128	4	299,047	2
2545	319,129	2	125,244	4	141,912	3	116,589	5	323,484	1
2546	339,944	1	164,705	4	191,540	3	114,744	5	309,269	2
2547	368,882	2	220,801	3	196,444	4	124,267	5	384,360	1
2548	474,445	1	310,310	3	238,454	4	126,193	5	367,380	2
2549	566,074	1	362,374	2	267,551	4	121,882	5	482,319	3
2550	596,160	1	415,288	3	277,966	4	103,179	5	547,782	2

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาคการผลิตส่วนต่าง ๆ เปรียบกับการท่องเที่ยวสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร ต่อมาเป็นการแสดงให้เห็นโครงสร้างของรายได้จากการท่องเที่ยว โดยรายได้จากการท่องเที่ยวได้แบ่งออกเป็นรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2540 ถึง 2549 โดยส่วนใหญ่แล้วรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีมูลค่าสูงกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยโดยรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 220,754 ในปี 2540 เป็น 339,770 ล้านบาท ในปี 2549

อย่างไรก็ตามแม้ว่ารายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมีมูลค่าน้อยกว่าแต่จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีตัวเลขที่เพิ่มขึ้นทุกปี และในปี 2549 จะเห็นได้ว่ารายได้จากการ

ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลค่าที่สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศดังแสดงได้ใน ตาราง 2 และ 4

ตาราง 4 แสดงรายได้และจำนวนผู้เยี่ยมเยือน

ปี	ชาวต่างชาติ		คนไทย		รวมรายได้ (ล้านบาท)
	จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (ล้านคน)	รายได้ (ล้านบาท)	จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (ล้านคน)	รายได้ (ล้านบาท)	
2540	7.22	220,754	52.05	180,388	401,142
2541	7.76	242,177	51.68	187,897	430,074
2542	8.58	253,018	53.62	203,179	456,197
2543	9.51	285,272	54.74	210,516	495,788
2544	10.06	299,047	58.62	223,732	522,779
2545	10.80	323,484	61.82	235,337	558,821
2546	10.00	309,269	69.36	289,986	599,255
2547	11.65	384,360	74.8	317,224	701,584
2548	11.52	367,380	79.53	334,716	702,096
2549	13.82	339,770	81.49	365,276	705,046
2550	14.46	547,782	83.23	380,417	

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

รายได้จากการท่องเที่ยวของคนไทยข้างต้น ยังประกอบไปด้วยรายได้จากหลายภาคส่วน จังหวัด รวมเป็นรายได้ของนักท่องเที่ยวคนไทย จากตาราง 5 แสดงให้เห็นถึงรายได้จากการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด 10 อันดับแรกของการท่องเที่ยวทั่วประเทศ จากรายงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพบว่าในปี 2549 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอันดับหนึ่ง จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งจากรายได้และจำนวนครั้งของการท่องเที่ยว คือ กรุงเทพมหานครดังแสดงในตาราง 5 โดยกรุงเทพมหานครมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.28 ของรายได้จากการท่องเที่ยวทั่วประเทศ ส่วนจังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ต มีรายได้มากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ทั้งนี้จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ร้อยละ 22.97 จากจำนวนการท่องเที่ยวทั่วประเทศ

สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีและเชียงใหม่มีจำนวนผู้เยี่ยมชม เป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลาง และมีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้ง โรงแรมขนาดใหญ่ สนามบิน รถไฟฟ้า แหล่งช้อปปิ้ง และมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งด้าน วัฒนธรรมและธรรมชาติ เช่น วัดพระแก้ว/วัดโพธิ์ วัดพระแก้ว/วัดโพธิ์ สวนลุมพินี/สวนหลวง ร.9 แม่น้ำเจ้าพระยา / ล่องแม่น้ำเจ้าพระยา ศาลหลักเมือง สวนจตุจักร เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าว มาต่างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของชาวไทยทั่วทั้งประเทศ ดังจะเห็นได้ จากตาราง 6 ซึ่งแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมของคนไทยในปี 2550

ตาราง 5 แหล่งท่องเที่ยวหลักที่ได้รับความนิยมของคนไทยในปี 2550

จำนวนผู้เยี่ยมชมชาวไทย(คน)	ร้อยละ	รายได้(ล้านบาท)	ร้อยละ
1. กรุงเทพมหานคร	21.90	1. กรุงเทพมหานคร	48.93
2. กาญจนบุรี	4.01	2. เชียงใหม่	5.46
3. เชียงใหม่	3.24	3.ภูเก็ต	3.57
4. ชะอำเมืองนครราชสีมา	3.18	4. พัทยา ชลบุรี	2.80
5. ระยอง	3.04	5. ระยอง	2.63
6. พัทยา ชลบุรี	1.98	6. กาญจนบุรี	2.09
7. หาดใหญ่	1.69	7. หาดใหญ่	1.99
8. ขอนแก่น	2.29	8. เชียงราย	1.96
9. สระบุรี	2.26	9. ชะอำ	1.77
10. อโยธยา	2.16	10. กระบี่	1.60

ที่มา: http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php

ตาราง 6 สถานที่ท่องเที่ยวที่มีการเข้าชมมากที่สุด 10 อันดับแรกในกรุงเทพมหานครในปี 2550

ลำดับของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด	ร้อยละของจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวไทย
1. ห้างสรรพสินค้า	54.88
2. วัดพระแก้ว	29.86
3. สวนจตุจักร	27.28
4. สนามหลวง	14.32
5. สวนสัตว์เขาดิน	6.61
6. ศาลหลักเมือง	5.46
7. วัดโพธิ์	5.06
8. ประตูนํ้า	4.60
9. สวนสยาม	4.19
10. ถนนข้าวสาร	4.08

ที่มา: <http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/604/Bangkok50.xls>

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นกรุงเทพมหานครยังได้จัดทำแผนแม่บท 4 ปี ตั้งแต่ปี 2548-2552 (การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. 2550. Online) โดยกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อผลักดันให้กรุงเทพมหานครก้าวสู่ความเป็นมาตรฐานสากล และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนโดยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยในการสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในกรุงเทพมหานคร เพื่อได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือน
3. เพื่อประมาณค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของผู้เยี่ยมเยือน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษา ทำให้เราทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใดที่สนใจการท่องเที่ยวในประเทศหรือนักท่องเที่ยวตัวลักษณะใด ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการประกอบการวางแผนมาตรการและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

3. การทราบเกี่ยวกับค่าความยืดหยุ่น ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถกำหนดรูปแบบราคาในการท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ที่เดินทางท่องเที่ยวในปี 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และทำการสุ่มตัวอย่างประชากร 400 คน กระจายตามแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จำนวน 10 แหล่งท่องเที่ยว (จากตาราง 3.1) โดยอ้างอิงแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครที่ได้รับความนิยมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2550 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) และแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานครในช่วงเดือนเมษายน – ตุลาคม ปี 2551 (ตาราง 6)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

ประเภทพาหนะ ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย สถานที่พักค้างคืน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ความสัมพันธ์ ความถี่ในการเดินทาง วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ประเภทพาหนะ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย จำนวนผู้ร่วมเดินทาง วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี สถานที่พักค้างคืน ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

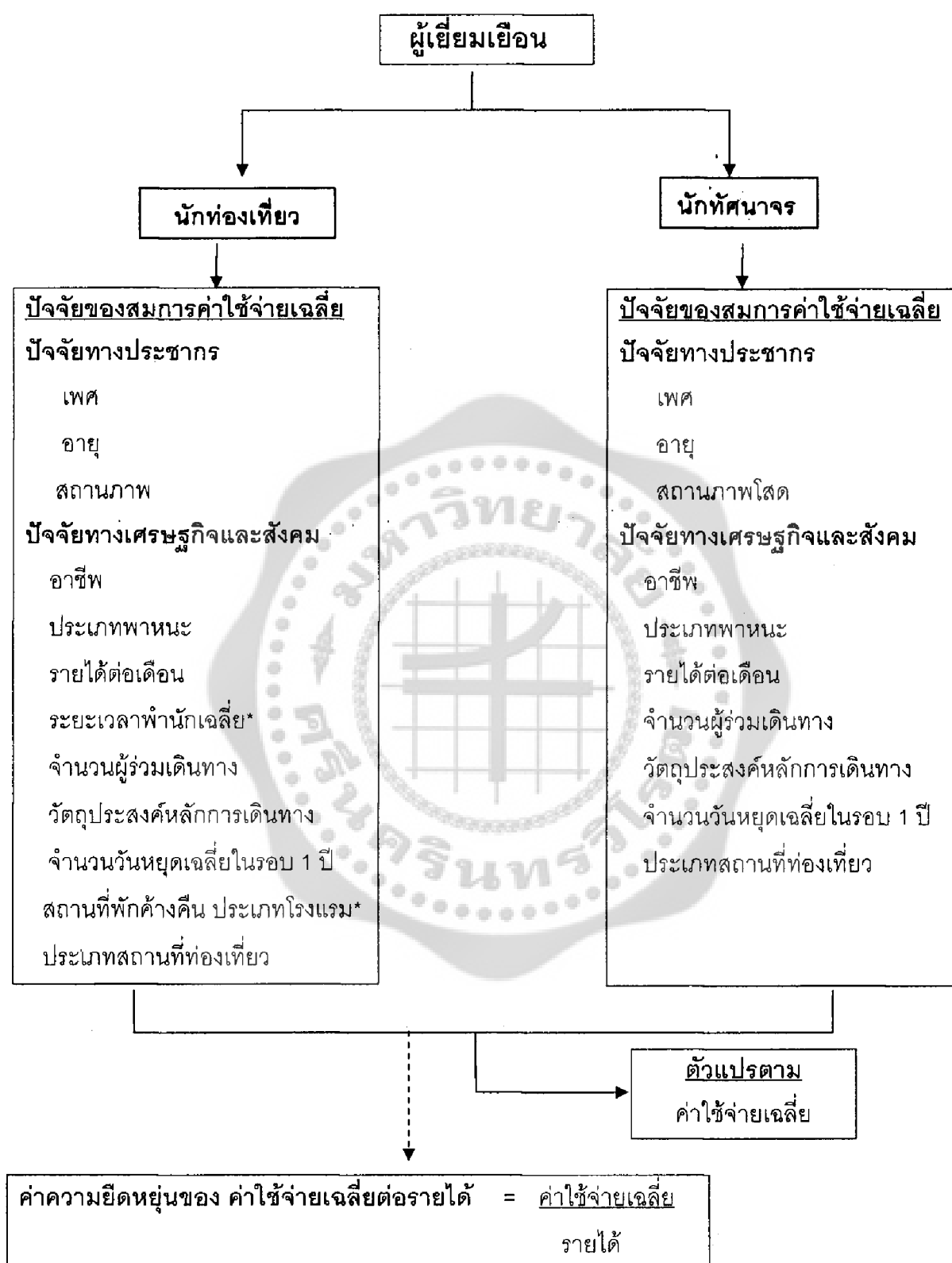
3. ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

3.1 ตัวแปรอิสระ รายได้ต่อเดือน

3.2 ตัวแปรตาม ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

กรอบแนวคิดด้านงานวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดด้านงานวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่น ซึ่งมีใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการเยือนชั่วคราว โดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้ นอกจากนี้ยังให้คำจำกัดความของคำว่า นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวรนั้น ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้

นักทัศนาจรชาวไทยที่ท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักทัศนาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวร ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีใช้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่ท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวร

ระยะพำนักระหว่างนักท่องเที่ยว คือ จำนวนคืนวันพักที่นักท่องเที่ยวพักระหว่างเดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง เช่น นาย ก เดินทางจากกรุงเทพไปเที่ยวจังหวัดขอนแก่น 3 คืน โดยพักโรงแรม 2 คืน พักบ้านญาติเพื่อน 1 คืน

พฤติกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Behavior) คือ การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ประเภทพาหนะ ระยะเวลาพำนักระหว่าง นักท่องเที่ยว สถานที่พักค้างคืน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ความสัมพันธ์ ความถี่ในการเดินทาง วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร (Average Expenditure) หมายถึง ระดับการใช้จ่ายซื้อบริการจากนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร โดยมีองค์ประกอบเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยด้านที่พักการเดินทางอาหารและเครื่องดื่มค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด บ้านเช่า และการจับจ่ายซื้อสินค้าที่ระลึก

ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร
(Elasticity) หมายความว่า เป็นค่าที่วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระ คือ รายได้ ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย โดยค่าความยืดหยุ่นที่ศึกษาคือ ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

สมมุติฐานในการวิจัยนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ	ทิศทางที่น่าจะมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
เพศชาย	(-)
อายุ	(+)
สถานภาพโสด	(-)
อาชีพ	
เอกชน	(+)
ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ	(-)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	(+)
นักศึกษา	(-)
แม่บ้าน	(+)
ประเภทพาหนะ	
รถส่วนตัว	(+)
รถโดยสาร	(-)
เครื่องบิน	(+)
รายได้	(+)
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย *	(-)
จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	(-)
วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง	
เพื่อพักผ่อน	(+)
เพื่อเยี่ยมเพื่อนเยี่ยมญาติ	(+)
เพื่อประชุมสัมมนา	(-)
จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี	(-)
สถานที่พักค้างคืน *	
ประเภทโรงแรม	(+)
ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว	
ช้อปปิ้ง	(+)
แม่น้ำ	(+)
โบราณสถาน/วัด	(+)

* ตัวแปรสำหรับนักท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นในกรุงเทพมหานคร
  - 1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร
  - 1.2 สถานที่ท่องเที่ยว 10 อันดับที่ได้รับความนิยม
2. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลเบื้องต้นในกรุงเทพมหานคร

1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร

จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเมืองหลวงของไทย ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 ของโลกเป็นเมืองที่เป็น ศูนย์รวมของแหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ ทั้งศิลปวัฒนธรรม แม่น้ำ ช็อปปิ้ง อาหาร บันเทิง ทั้งกลางวัน กลางคืนที่สะท้อนถึงอดีตแห่งความรุ่งเรืองของราชอาณาจักรไทย เรื่อยมาจนถึงความทันสมัย ที่โดดเด่นทัดเทียมโลกตะวันตก กรุงเทพฯ จึงนับเป็นเมืองที่มีสีสัน มีเรื่องราวมากมายให้ได้ค้นหา และเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ สำหรับนักท่องเที่ยว (ตาราง 7) โดยในปี 2550 มีผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดกรุงเทพมหานครมีจำนวน 24,325,088 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 2.20 ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว 16,049,132 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 2.86 นอกเหนือจากนั้นเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 8,275,956 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 0.96

ตาราง 7 แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2549-2550

	ปี(พศ)		△(%)
	2549	2550	
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย	23,800,757	24,325,088	+ 2.20
นักท่องเที่ยวชาวไทย	15,603,434	16,049,132	+ 2.86
นักท่องเที่ยวต่างชาติ	8,197,323	8,275,956	+ 0.96

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

แหล่งที่มาของผู้เยี่ยมเยือน

จากตาราง 8 ในจำนวนผู้มาเยือนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถจำแนกตามถิ่นที่อยู่ดังนี้ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.83 ภาคตะวันตก ร้อยละ 9.60 ภาคตะวันออก ร้อยละ 13.62 ภาคเหนือร้อยละ 10.10 ภาคใต้ ร้อยละ 14.72 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 11.13

ตาราง 8 แหล่งที่มาของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550

ถิ่นที่อยู่ของผู้เยี่ยมเยือน	ผู้เยี่ยมเยือน	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	-	-
ภาคกลาง	9,934,076	40.83
ภาคตะวันตก	2,334,228	9.60
ภาคตะวันออก	3,312,320	13.62
ภาคเหนือ	2,457,294	10.10
ภาคใต้	3,579,823	14.72
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,707,347	11.13
รวม	24,325,088	100.00

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในการเดินทางมาจังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถเดินทางได้ทั้งทางบก และ ทางอากาศ โดยในปี 2550 (ตาราง 9) พบว่าพาหนะในการเดินทางของผู้มาเยือนชาวไทยที่ใช้ในการเดินทางมายังจังหวัดกรุงเทพมหานคร คือ รถส่วนตัว รถโดยสาร รถไฟ และเครื่องบินโดยคิดเป็นร้อยละ 35.31 35.04 26.07 และ 3.58 ตามลำดับ

ตาราง 9 ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550

พาหนะเดินทาง	ผู้เยี่ยมเยือน	
	ไทย(คน)	ร้อยละ
เครื่องบิน	872,454	3.58
รถไฟ	6,341,081	26.07
รถโดยสาร	8,522,296	35.04
รถส่วนตัว	8,589,257	35.31
รวมทั้งหมด	24,325,088	100.00

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

ลักษณะการพักแรมในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในการเดินทางมาจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถพักแรม สามารถพักแรมโดยแยกตามประเภทที่พักได้ดังนี้ โรงแรม เกสต์เฮาส์ บังกะโล/รีสอร์ท บ้านญาติ/บ้านเพื่อน ที่พักในอุทยานแห่งชาติ บ้านพักรับรองของทางราชการ และที่พักแรมอื่นๆ (ตาราง 10) ในปี 2550 พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวไทย เข้าพักในที่โรงแรม มีจำนวน 3,468,287 คน หรือร้อยละ 21.61 นักท่องเที่ยวที่พักบ้านญาติ/บ้านเพื่อน มีจำนวน 12,434,576 คน 77.48 หรือร้อยละ 21.61 นักท่องเที่ยวที่พักบ้านรับรองของราชการ มีจำนวน 52,502 คนหรือร้อยละ 0.33 นักท่องเที่ยวที่พักอื่นๆ มีจำนวน 93,767 คน หรือร้อยละ 0.58

ตาราง 10 ลักษณะการพักแรมในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2550

สถานที่พัก	นักท่องเที่ยว	
	ไทย(คน)	ร้อยละ
โรงแรม	3,468,287	21.61
เกสต์เฮาส์	-	-
บังกาโล/รีสอร์ท	-	-
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	12,434,576	77.48
ที่พักในอุทยานแห่งชาติ	-	-
บ้านพักรับรองของทางราชการ	52,502	0.33
อื่นๆ	93,767	0.58
รวม	16,049,132	100.00

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

ระยะเวลาพำนักระยะสั้นของนักท่องเที่ยว จำแนกตามสถานที่พัก

ในปี 2550 (ตาราง 11) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนจังหวัดกรุงเทพมหานครมีระยะเวลาพำนักระยะสั้น จำแนกตามสถานที่พัก โดยพักในโรงแรมมีระยะเวลาพำนักระยะสั้น 2.53 วัน บ้านญาติ/บ้านเพื่อน มีระยะเวลาพำนักระยะสั้น 3.80 วัน บ้านรับรองของราชการ มีระยะเวลาพำนักระยะสั้น 4.74 วัน

ตาราง 11 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามสถานที่พัก ปี 2550 จังหวัด
กรุงเทพมหานคร

สถานที่พัก	นักท่องเที่ยวชาวไทย(วัน)
โรงแรม	2.53
เกสต์เฮาส์	-
บังกาโล/รีสอร์ท	-
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	3.80
ที่พักในอุทยานแห่งชาติ	-
บ้านพักรับรองของทางราชการ	4.74
อื่น ๆ	3.84

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายต่างๆ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. 2550 (ตาราง 12) พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานครอยู่ที่ 2,866.98 บาท/คน/วัน จากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่กล่าวมาข้างต้น ถ้านำมาจำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จะพบว่าเป็นค่าที่พัก 501.46 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 17.49 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม 430.64 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 15.02 ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 600.31 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 20.94 ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง 733.04 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 25.57 ค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัด 166.92 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 5.82 ค่าพาหนะการเดินทางในจังหวัด 350.95 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 12.24 และเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ 83.66 บาท/คน/วันหรือคิดเป็นร้อยละ 2.92

ตาราง 12 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายต่างๆ จังหวัด
กรุงเทพมหานคร ปี 2550

(หน่วย: บาท/คน/วัน)

หมวดค่าใช้จ่าย	ผู้เยี่ยมเยือน	
	ไทย	ร้อยละ
ค่าที่พัก	501.46	17.49
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	430.64	15.02
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	600.31	20.94
ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	733.04	25.57
ค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัด	166.92	5.82
ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด	350.95	12.24
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	83.66	2.92
รวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย	2,866.98	100.00

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

รายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน

ในปี 2550 (ตาราง 13) รายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย
190,973.82 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.53

ตาราง 13 รายได้จากการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี 2549-
2550

ปี	2549	Δ (%)	2550	Δ (%)
ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย(รายได้ล้านบาท)	190,973.82	+ 3.33	186,145.30	- 2.53

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551)

1.2 สถานที่ท่องเที่ยว 10 อันดับที่ได้รับค่านิยม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า **วัดพระแก้ว** เป็นวัดที่

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2325 เป็นวัดในพระบรมมหาราชวัง เช่นเดียวกับ วัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งเป็นวัดในพระราชวังหลวงในสมัยอยุธยา และมีพระราชประสงค์ให้วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกต ที่นำมาจากกรุงเวียงจันทน์ แต่แท้ที่จริงแล้ว พบเจอวัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย และเป็นสถานที่ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ เพราะมีแต่ส่วนพุทธาวาสไม่มีส่วนสังฆาวาส วัดพระศรีรัตนศาสดารามได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด การบูรณะครั้งใหญ่ทั้งพระอาราม มีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการเฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 100 ปี ใน พ.ศ. 2425 ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอารามในโอกาสที่มีพระราชพิธีฉลองพระนครครบ 150 ปี ในรัชกาลปัจจุบันโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอารามอีกครั้งใน พ.ศ. 2525 เมื่อมีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธานในการบูรณะ วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่สำคัญและเป็นที่เชิดหน้าชูตาของบ้านเมือง ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) อยู่ที่ถนนสนามไชย ข้างพระบรมมหาราชวัง เป็นวัดเก่าแก่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ได้เล่าเรียนพระปริยัติธรรม วัดนี้ถือเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดโพธิ์ใหม่ทั้งหมด และได้นำเอาตำราวิชาการด้านต่างๆ มาจารึกไว้โดยรอบ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน ถือได้ว่าวัดโพธิ์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย นอกจากนี้ที่วัดโพธิ์ยังมีพระพุทธรูปไสยาสน์องค์ใหญ่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 ก่ออิฐถือปูนปิดทองทั้งองค์ ยาว 46 เมตร สูง 15 เมตร ที่ฝาพระบาทแต่ละข้างมีลวดลายประดับมุกเป็นภาพมงคล 108 ประการ อันเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของมหาบุรุษตามคติของอินเดีย เปิดทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00 – 18.00 น. ไม่เสียค่าเข้าชมสำหรับชาวไทย ชาวต่างชาติคนละ 50 บาท ต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 022225910, 022262942, 02226 1743, 022259595

ศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร (อังกฤษ - City Pillar Shrine) เป็นศาลที่สร้างขึ้นมาพร้อมกับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี ตามธรรมเนียมพิธีพราหมณ์ว่า ก่อนที่จะสร้างเมืองจะต้องทำพิธียกเสาหลักเมืองในที่อันเป็นชัยภูมิสำคัญ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองที่จะสร้าง ศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บริเวณมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของท้องสนามหลวง ตรง

ข้ามพระบรมมหาราชวัง ถนนหลักเมือง แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ได้โปรดเกล้าให้กระทำพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อวันอาทิตย์ เดือน ๘ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ตรงกับวันที่ ๒๑ เมษายน ปีพุทธศักราช ๒๓๒๕ เวลา ๖.๕๔ นาฬิกา การฝังเสาหลักเมืองมีพิธีดังตามพระตำราที่เรียกว่า พระราชพิธีนครฐาน ใช้ไม้ชัยพฤกษ์ทำเป็นเสาหลักเมือง ประทับด้านนอกด้วยไม้แก่นจันทน์ที่มี เส้นผ่าศูนย์กลางวัดที่โคนเสา ๒๙ เซนติเมตร สูง ๑๘๗ นิ้ว กำหนดให้ความสูงของเสาหลักเมืองอยู่พื้นดิน ๑๐๘ นิ้ว ฝังลงในดินลึก ๗๙ นิ้ว มีเม็ด ยอดรูปบัวตูม สวมลงบนเสาหลัก ลงรักปิดทอง ล้างภายในไว้เป็นช่องสำหรับบรรจุดวงชะตาเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดเกล้าให้ขุดเสาหลักเมืองเดิม และจัดสร้างเสาหลักเมืองขึ้นใหม่ทดแทนของเดิมที่ชำรุด เป็นแกนไม้สัก ประทับด้านนอกด้วยไม้ชัยพฤกษ์ ๖ แผ่น สูง ๑๐๘ นิ้ว ฐานเป็นแท่นกว้าง ๗๐ นิ้ว บรรจุดวงเมืองในยอดเสาทรงมณฑลที่มีความสูงกว่า ๕ เมตร และัญเชิญหลักเมืองเดิม และหลักเมืองใหม่ ประดิษฐานในอาคารศาลหลักเมืองที่สร้างใหม่ มี ยอดปราศรัย ก่ออิฐฉาบปูนขาว ได้แบบอย่างจากศาลหลักเมืองกรุงศรีอยุธยา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๙๕ ศาลหลักเมืองได้รับการปฏิสังขรณ์อีกหลายครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ มีการบูรณะซ่อมแซมครั้งใหญ่ เพื่อเตรียมการเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ศาลหลักเมืองได้รับการบูรณะอย่างสวยงาม ด้านทิศเหนือจัดสร้างซุ้มสำหรับประดิษฐานเทพารักษ์

ท้องสนามหลวง หรือ สนามหลวง เป็นสนามขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ด้านหน้าวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ระหว่างพระบรมมหาราชวังกับพระราชวังบวรสถานมงคล กรุงเทพมหานคร ท้องสนามหลวง เดิมเรียกว่า ท่งพระเมรุ เนื่องจากใช้เป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระเจ้าแผ่นดิน และพระบรมวงศานุวงศ์ ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเรียกจาก “ท่งพระเมรุ” เป็น “ท้องสนามหลวง” ดังปรากฏในประกาศว่า “ที่ท้องนาหน้าวัดมหาธาตุนี้ คนอ้างการซึ่งนาน ๆ มีครั้งหนึ่งแลเป็นการอวมงคล มาเรียกเป็นชื่อ ต่ำบลว่า ‘ท่งพระเมรุ’ นั้นหาชอบไม่ ตั้งแต่นี้สืบไปที่ท้องนาหน้าวัดมหาธาตุนี้ ให้เรียกว่า ท้องสนามหลวง” ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นต้นมา ได้ใช้สนามหลวงเป็นที่ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น เป็นที่ตั้งพระเมรุมาศของพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ และเป็นที่ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ทำนาที่สนามหลวง เพื่อแสดงให้เห็นปรากฏแก่อาณาประเทศว่า เมืองไทยบริบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร มีไร่นาไปจนใกล้ ๆ พระบรมมหาราชวัง และไทยเอาใจใส่ในการสะสมเสบียงอาหารไว้เป็นกำลังของบ้านเมืองด้วย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีพืชมงคล พิธีพืชมงคลมีกำแพงแล้วล้อมรอบบริเวณ ข้างในสร้างหอพระพุทธรูปสำคัญเป็นที่ประดิษฐานพระสำหรับพิธี สำหรับการพิธีมีพลับพลาที่ทำการพระราชพิธี มีหอดักลมลงที่

พลับพลาสำหรับทอดพระเนตรการทำนา ข้างพลับพลา มีโรงละครสำหรับเล่นบวงสรวง ด้านเหนือมีพลับพลา น้อยสร้างบนกำแพงแก้วสำหรับประทับทอดพระเนตรการทำนาในท้องทุ่ง นอกกำแพงแก้วยังมีฉางสำหรับใส่ข้าวที่ได้จากการปลูกข้าว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ขยายสนามหลวงจากเดิม และรื้อพลับพลาต่าง ๆ ที่สร้างในรัชกาลก่อน ๆ เพราะหมดความจำเป็นที่จะต้องทำนา และได้ใช้สนามหลวงเป็นที่ประกอบพิธีต่าง ๆ เช่น การฉลองพระนครครบ 100 ปี งานฉลองเมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับจากยุโรปใน พ.ศ. 2440 ครั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ ใช้เป็นสนามแข่งม้า สนามกอล์ฟ ในรัชกาลปัจจุบันมีการใช้สนามหลวงเป็นที่ประกอบพระราชพิธีสำคัญ ๆ เช่น พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี พระราชพิธีกาญจนาภิเษก รวมทั้งงานพระเมรุมาศเจ้านายระดับสูง เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สนามหลวงเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 126 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2520 มีเนื้อที่ 74 ไร่ 63 ตารางวา

สวนสยาม ตั้งอยู่ที่ถนนสุขุมวิท 2 คั่นนายาว เขตบึงกุ่ม มีเนื้อที่ 72 ไร่ เป็นสวนสนุกที่ประกอบไปด้วยทะเลน้ำจืด สไลเดอร์ สวนนก พร้อมด้วยเครื่องเล่นนานาชนิด นอกจากนี้ยังมีศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจัดแสดงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เช่น จีน ลาว กัมพูชา เป็นต้น และยังมีโซนใหม่คือห้องแดนซาฟารีเป็นเส้นทางตะลุยป่าบนรถมินิจี๊ปไฟฟ้าเพื่อให้เด็กๆ ได้ใกล้ชิดกับสัตว์ต่างๆ กว่า 20 ชนิดที่เคลื่อนไหวและเสียงร้องได้ดูจมีชีวิต อาทิ นกแก้วมาคอว์ นกฟลามิงโก ฮิปโปโปเตมัส เสือจากัวร์ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.00-18.00 น. ติดต่อสอบถามรายละเอียดการเดินทาง และอัตราค่าเข้าชมได้ที่ โทร. 0 2919 7200-19 เว็บไซต์ www.siamcity.com

นอกจากสวนสนุกต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นภายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำหลายแห่งในกรุงเทพฯ ก็มีสวนสนุกตั้งอยู่ภายในบริเวณอาคาร เช่น แพนตาเซีย ลาгуна ที่ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ บางแค โทร. 0 2487 1000 เดอะมอลล์ บางกะปิ โทร. 0 2173 1000 ลีโธ แลนด์ ที่เซ็นทรัล ซิตี้ บางนา โทร. 0 2361 0888 ซีคอนสแควร์ (ศรีนครินทร์) โทร. 0 2721 8888 ฟิวเจอร์พาร์ค (บางแค) โทร. 0 2455 0173-5, 0 2454 8800 และอิมพีเรียลเวิลด์ (สำโรง) โทร. 0 2756 8217-8 นอกจากนี้ยังมีสวนสนุกที่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ได้แก่ "ดรีมเวิลด์" ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 7 ถนนรังสิต-นครนายก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โทร. 0 2533 1244, 0 2533 1152 และ 0 2533 1447

สวนจตุจักร เป็นสวนสาธารณะในความดูแลของกรุงเทพมหานคร ติดกับถนนลำคัญ ได้แก่ ถนนพหลโยธิน ถนนกำแพงเพชร 3 และถนนวิภาวดีรังสิต มีพื้นที่กว้างใหญ่ เปิดบริการให้คนทั่วไปได้เข้ามาใช้เพื่อออกกำลังกาย วิ่ง เดินเล่น ซึ่งแวดล้อมไปด้วยธรรมชาติและต้นไม้มากมาย ให้ความร่มเย็น นอกจากนี้จะเป็นสวนสาธารณะแล้ว ยังมีพื้นที่อีกส่วนเป็นตลาดนัด สำหรับค้าขายสินค้าที่มีชื่อเสียงมาก. ตลาดนัดจตุจักรเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าต่าง ๆ หลากหลายมากมาย ซึ่งมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สินค้ามีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น ของเก่า ของสะสม เสื้อผ้า ต้นไม้ ของแต่งบ้าน เครื่องประดับ งานศิลปหัตถกรรม เฟอร์นิเจอร์ สัตว์เลี้ยง หนังสือเก่า อาหารพื้นเมือง ของหายาก ของแปลก ๆ และอื่น ๆ ในทุกวันพุธและพฤหัสบดี ตลาดนัดจตุจักร จะเป็นตลาดค้าส่งต้นไม้ ส่วนวันเสาร์และอาทิตย์จะเปลี่ยนเป็นตลาดนัด รวมทั้งเป็นศูนย์รวมร้านค้าจากทุกภูมิภาคของประเทศ จึงไม่น่าแปลกใจเลย ที่จะเรียกตลาดนัดจตุจักรว่า เป็นตลาดนัดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

ประตูน้ำเซ็นเตอร์ ประตูน้ำ ย่านการค้าเก่าแก่ที่ปัจจุบัน ยังได้รับความนิยมจากเหล่าแม่ค้าขายปลีก และชาวต่างประเทศมากมาย ตั้งอยู่ใจกลางเมือง บริเวณสี่แยก ที่ถนนเพชรบุรี ติดกับถนนราชปรารภ พอดี เป็นแหล่งซื้อขายสินค้านานาชนิด ที่เป็นที่รู้จักกันมานาน แต่เดิมในแนวถนนราชปรารภ ทางฝั่งตรงข้าม โรงแรมอินทรา เป็นตลาดสดประตูน้ำ ที่มีชื่อเสียงมาก แต่ปัจจุบันโดยกว้านซื้อเพื่อเปิดเป็น ศูนย์สรรพสินค้าครบวงจร เพื่อให้ผู้ซื้อความสะดวกสบายมากขึ้น ประตูน้ำ เป็นศูนย์รวมการซื้อขาย เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ใหญ่ พอๆ กับตลาด โบเบี หากแต่สินค้าของที่ประตูน้ำจะมีราคาขายปลีกที่ขยับขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง ด้วยขอย่อยมากมาย ตลาดเก่าแก่ อย่าง ตลาดเฉลิมลาภ ประตูน้ำซอย 1 และซอย 2 ก็มีร้านค้าขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปเกิดขึ้นอยู่ดาษดื่น ซึ่งสินค้าหลายรายการที่เป็นเพียงของทำเลียนแบบคุณภาพต่ำ ทั้งเสื้อผ้า รองเท้า ถุงเท้า กระเป๋า หลากหลายของใช้แทบทุกชนิด เป็นเพียงของเลียนแบบสินค้าดังเท่านั้น

ถนนข้าวสาร เป็นถนนที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2435 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกรมโยธาธิการได้กราบบังคมทูลให้ตัดถนนตรอกข้าวสาร เริ่มตั้งแต่ถนนหน้าวัดชนะสงคราม (ซึ่งได้นามว่าถนนชนะสงคราม) ตัดมาทางตะวันออกตามตรอกข้าวสารแล้วสร้างสะพานข้ามคลองมาบรรจบกับถนนเพื่อนครตอนหน้าสวนหลวงตึกดิน พระราชทานนามถนนตามเดิมว่า "ถนนข้าวสาร" ถนนข้าวสาร เดิมเป็นย่านเก่าตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นตรอกที่ขายข้าวสาร เป็นแหล่งค้าขายข้าวสารที่ใหญ่ที่สุดของเขตพระนคร ซึ่งข้าวสารจำนวนมากจะถูกขนส่งมาจากฉางข้าวหลวง สะพานข้ามโรงสี ริมคลองคูเมืองเดิม หรือ ปัจจุบันก็คือ คลองหลอด เลียบมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นที่ท่าเรือบางลำพู เพื่อนำข้าวมาขายให้แก่ชาวบ้านในชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ นอกจากนี้ก็ยังขายถ่านหุงข้าว ของชำ โดยคัดออกไป 1 ถนน จะเป็นคลองที่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา มีการค้าขายข้าวสารมากมายจึงเรียกว่าตรอกข้าวสาร (เพราะขนาดเล็ก) ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นถนนข้าวสาร หลังจาก

นั้นก็เริ่มเกิดชุมชนขึ้น และขยายขยายต่อไป ต่อมาเริ่มมีร้านขายของมากขึ้น เช่นร้านขายของเล่น อย่าง ลูกข่าง ร้านขายก๊วยเตี๋ยวเรือ ต่อมาความเป็นอยู่ของชุมชนแห่งนี้เริ่มเปลี่ยนไป เมื่อมีนักท่องเที่ยว ต่างประเทศเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานครครบรอบ 200 ปี ได้เข้ามาเช่าห้องพักอาศัยเพื่อเที่ยวชมเมืองหลวงของไทยในช่วงเทศกาลสำคัญนี้ และเริ่มมีฝรั่งเข้ามา มาถ่ายภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด โดยมีทีมงานกองถ่ายมาอยู่กันจำนวนมาก ที่มาเช่าที่ เช่าเกสเฮาส์ ซึ่งตอน นั้นยังไม่มี ก็ต้องเช่าจากบ้านที่อยู่แถวนั้นซึ่งใช้แบ่งเช่า จึงเป็นที่มาของเกสเฮาส์ เกสต์เฮ้าส์ของ ชาวต่างชาติเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528-2529 ระยะเวลาเริ่มมีคนเข้ามาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นศูนย์รวม ของพวกแบ็คแพ็คเกอร์ที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย จนเป็นที่โด่งดังในที่สุด ก่อนที่จะมาปรับเปลี่ยน รูปแบบอีกทีในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมากลายเป็นย่านบันเทิงยามราตรีที่สำคัญของกรุงเทพฯ ถนนข้าวสาร ถือเป็นถนนที่ได้รับความนิยมในการเล่นน้ำในวันสงกรานต์ที่คราคร่ำไปด้วยนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก ทั่วทุกมุมโลก การเล่นสงกรานต์บนถนนข้าวสารเริ่มเมื่อประมาณ พ.ศ. 2533 เนื่องจากที่ถนนข้าวสารนี้ เป็นแหล่งที่พักอาศัยชั่วคราว หรือที่เรียกว่าเกสต์เฮ้าส์ ดังนั้นประเพณีการเล่นน้ำสงกรานต์ของคนไทย จึงถูกใจนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาพักในถนนข้าวสารเป็นอย่างมาก โดยการเล่นสงกรานต์ถนน ข้าวสารในช่วงแรกๆ ก็เป็นแต่เพียงเล่นสาดน้ำกันธรรมดาเท่านั้น แต่เทศกาลสงกรานต์นี้มาโด่งดัง ในช่วง พ.ศ. 2542-2543 โดยนอกจากการเล่นสาดน้ำเป็นปกติแล้ว ก็ยังมีทั้งการจัดกิจกรรม มีเวทีการ แสดง มีสปอนเซอร์เข้ามาสนับสนุน จากแต่ก่อนที่คนเล่นต้องเตรียมน้ำเตรียมแบ่งมาเล่นกันเอง และมี น้ำเตรียมไว้ให้เล่นตามจุดต่างๆ ด้วย

ห้างสรรพสินค้า หรือเรียกสั้นๆ ว่า **ห้าง** คือร้านค้าขายปลีกขนาดใหญ่ซึ่งมีสินค้า หลากหลายประเภทแยกตามแผนก โดยไม่มีการขายผ่านตัวแทนจำหน่าย (ห้างเป็นผู้นำสินค้ามาขาย เอง) ห้างสรรพสินค้ามักขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า รวมไปถึงสายผลิตภัณฑ์อื่นๆ อย่างเช่น ฮาร์ดแวร์ สุขภัณฑ์ เครื่องสำอาง เครื่องเพชรพลอย เครื่อง เขียน ของเล่น อุปกรณ์กีฬา เป็นต้น ห้างสรรพสินค้าบางแห่งอาจขายเฉพาะสินค้าลดราคา และมีพื้นที่ ข้าราชการเป็นศูนย์กลาง ซึ่งโดยทั่วไปจะอยู่บริเวณด้านหน้าของห้าง ห้างสรรพสินค้ามักเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มของร้านค้าย่อยที่อยู่ภายใต้บริษัทเดียวกันกับพื้นที่ใกล้เคียง โดยกรุงเทพมหานครมี ห้างสรรพสินค้า มากกว่า 100 ห้าง เช่น เซ็นทรัล เทสโก้ โลตัส เดอะมอลล์ บิ๊กซี คาร์ฟูร์ แม็คโค ศูนย์การค้าย่านปทุมวัน

2. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค (Truett, Lila J; & Truett. 1987: 378)

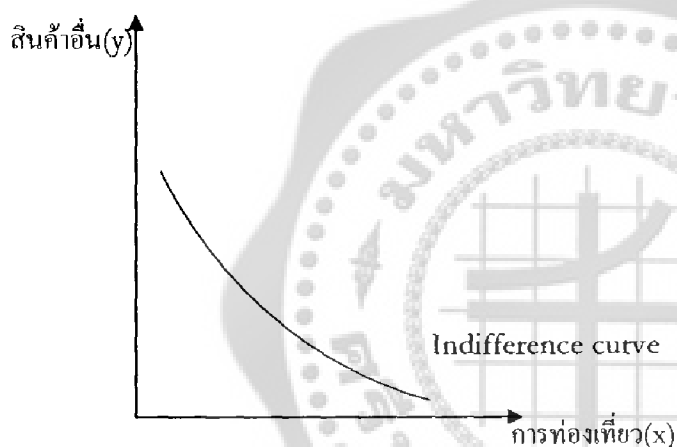
นักเศรษฐศาสตร์ได้อธิบายพฤติกรรมผู้บริโภคโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า เส้นความพอใจ (Indifference Curve) โดยกำหนดฟังก์ชันอรรถประโยชน์ (Utility Function) ดังนี้

$$U = f(x, y)$$

โดยที่ U = อรรถประโยชน์หรือความพอใจในการบริโภคสินค้า

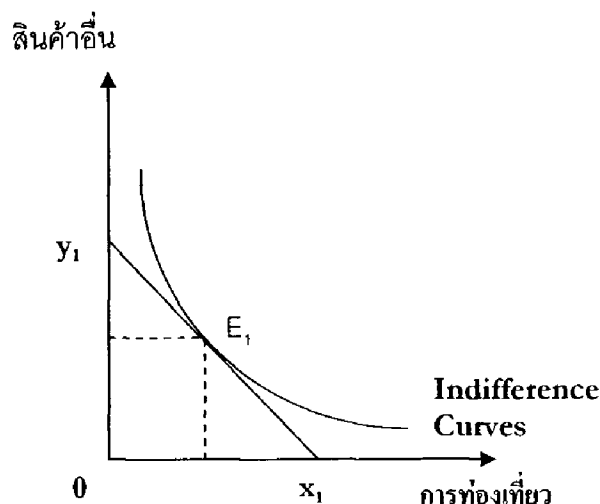
x = การบริโภคบริการการท่องเที่ยว

y = การบริโภคสินค้าอื่น

ภาพประกอบ 3 แสดงเส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภค

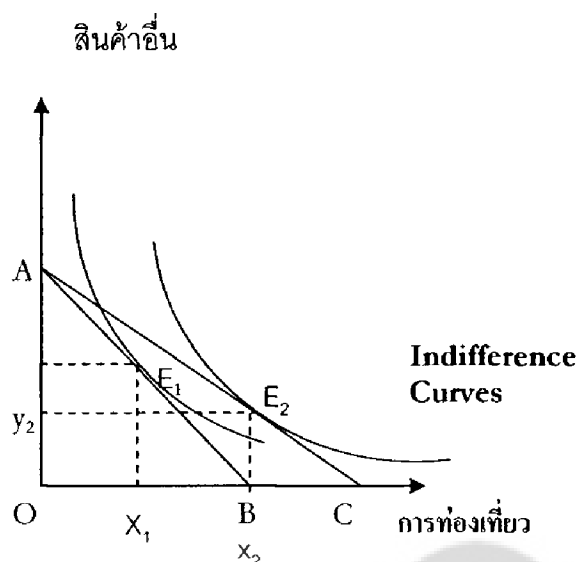
จากภาพประกอบ 3 แสดงเส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภคในการบริโภคสินค้า 2 ชนิด ซึ่งทุกๆ จุดบนเส้นจะแสดงถึงปริมาณสินค้า 2 ชนิดที่บริโภค ณ ระดับต่างๆ กันแต่ให้ความพอใจเท่ากัน ความชันของเส้น Indifference Curve คือ y/x หมายความว่า เมื่อต้องการ x เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะต้องเสีย y ไปกี่หน่วยเพื่อให้ได้ความพอใจเท่าเดิม หรือก็คือ Marginal Rate of Substitution: MRS_{xy} แต่การจัดสรรการบริโภคที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Maximize Utility) จะต้องอยู่ภายใต้งบประมาณที่จำกัด (Budget Constraint) ซึ่งก็คือรายได้ของผู้บริโภค

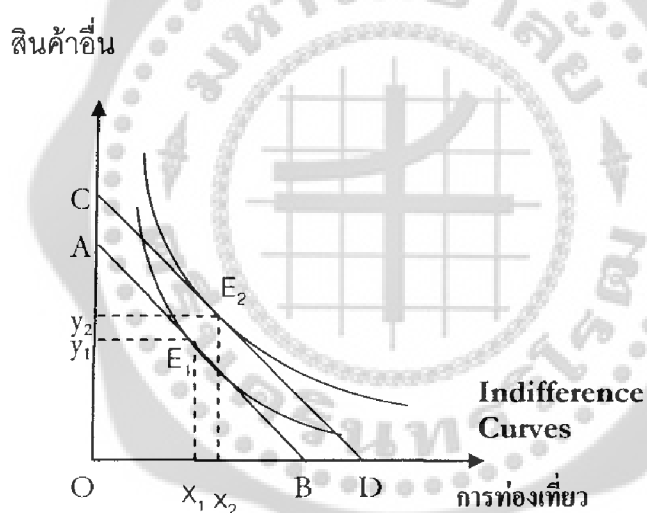
ภาพประกอบ 4 แสดงดุลยภาพในการบริโภคสินค้า

จากภาพประกอบ 4 เมื่อพิจารณาข้อจำกัดด้านงบประมาณ หากผู้บริโภคใช้จ่ายการท่องเที่ยวอย่างเดียว จะท่องเที่ยวสูงสุดอยู่ที่ OB แต่หากบริโภคสินค้าชนิดอื่นเดียวจะบริโภคสูงสุดที่ OA เส้น AB คือเส้นงบประมาณที่ผู้บริโภคมีอยู่ ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคการท่องเที่ยวและสินค้าอื่นผสมกันได้ภายใต้เส้นงบประมาณเส้นนี้ จะพบว่าผู้บริโภคจะจัดสรรการบริโภคที่จะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดได้ ณ จุด E_1 ซึ่งในที่นี้คือ บริโภคการท่องเที่ยว Ox_1 และบริโภคสินค้าชนิดอื่น Oy_1 จุดนี้เป็นจุดการบริโภคสูงสุด ณ ระดับรายได้ที่มีอยู่แต่หากมีการมีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยใด เช่น ราคาสินค้าหรือรายได้ของผู้บริโภค ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเส้นงบประมาณของผู้บริโภคแล้ว ดุลยภาพในการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไป

จากภาพประกอบ 5 สมมติราคาการท่องเที่ยวถูกลงโดยเปรียบเทียบ ดังนั้นงบประมาณเดิมที่ผู้บริโภคมีอยู่ หากบริโภคการท่องเที่ยวอย่างเดียวจะบริโภคได้เพิ่มขึ้นเป็น OC แต่สินค้าอื่นยังบริโภคได้เท่าเดิม เส้นงบประมาณใหม่ที่ผู้บริโภคเผชิญอยู่คือเส้น AC จะเกิดผลกระทบกับผู้บริโภค 2 ทาง คือ ผลกระทบทางด้านการทดแทน (Substitution Effect) และผลกระทบทางด้านการรายได้ (Income Effect) เมื่อพิจารณาผลกระทบทั้ง 2 ด้านแล้ว ผู้บริโภคจะจัดสรรการบริโภคที่จะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดใหม่ โดยเปลี่ยนไปเป็นจุด คือผู้บริโภคจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภค โดยบริโภคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก Ox_1 เป็น Ox_2 และบริโภคสินค้าอื่นน้อยลงจาก Oy_1 เป็น Oy_2 โดยใช้งบประมาณเท่าเดิม

ภาพประกอบ 5 แสดงดุลยภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อราคาการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลง

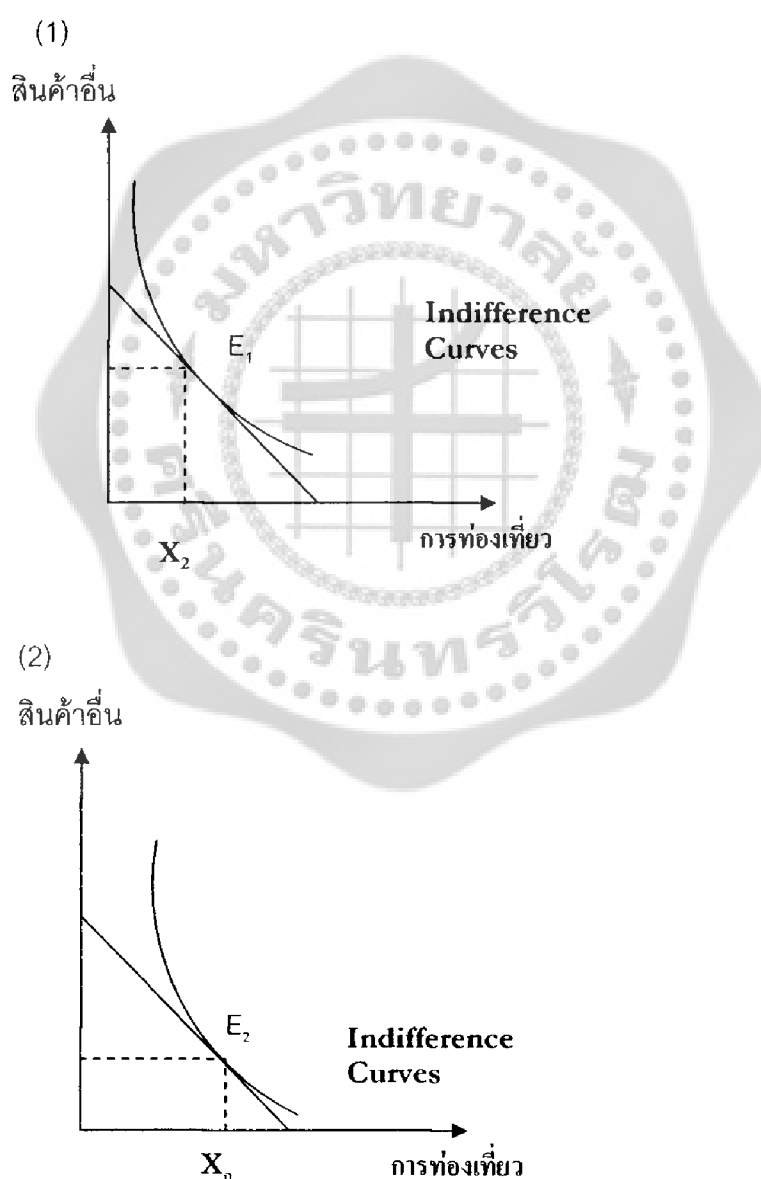

ภาพประกอบ 6 แสดงดุลยภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อรายได้ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง

จากภาพประกอบ 6 สมมติรายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นโดยที่ราคาสินค้าคงที่ ดังนั้นหากบริโภคท่องเที่ยวอย่างเดียวจะบริโภคได้เพิ่มขึ้นเป็น OD และหากบริโภคสินค้าอื่นอย่างเดียวจะบริโภคได้เพิ่มขึ้นเป็น OC (เนื่องจากราคาสินค้าคงที่ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นย่อมบริโภคสินค้าได้เพิ่มขึ้นตามเส้นงบประมาณที่ผู้บริโภคเผชิญเส้นใหม่ คือเส้น CD ผู้บริโภคจะสามารถบริโภคสินค้าทั้ง 2 ชนิดเพิ่มขึ้นได้ตามเส้น Indifference Curves เส้นใหม่ มีดุลยภาพใหม่ที่จุด คือ ผู้บริโภคจะบริโภคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก Ox_1 เป็น Ox_2 และบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น จาก Oy_1 เป็น Oy_2 ในที่นี้จะเห็นว่าผู้บริโภคจะ

บริโภคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย คือเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะบริโภคสินค้าชนิดนี้เพิ่มขึ้นมากกว่า 1 หน่วย

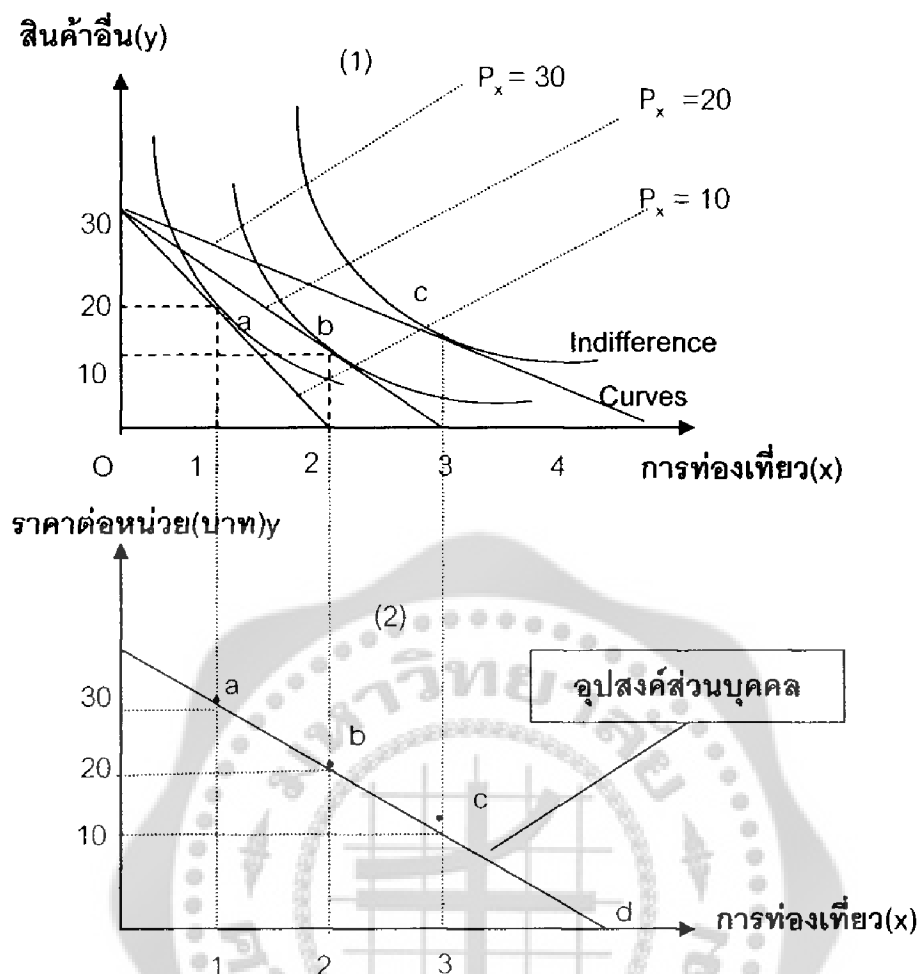
จากแนวความคิดนี้ จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภค คือราคาสินค้า และรายได้ของผู้บริโภค แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาจเป็นตัวกำหนดรสนิยมหรือความชอบของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคแต่ละคนได้รับอรรถประโยชน์ต่างกันจากการบริโภคสินค้าชนิดเดียวกัน แสดงออกมาให้เห็นในรูปของเส้น Indifference Curves ที่แตกต่างกัน

ภาพประกอบ 7 เส้นแสดง Indifference Curves ของผู้ที่มีรสนิยมต่างกัน

จากภาพประกอบ 7 (2) แสดงเส้น Indifference Curves ของผู้บริโภคที่ชอบบริโภคการท่องเที่ยวมากกว่า ดูได้จากเมื่อต้องการบริโภคการท่องเที่ยวในหมวดแรกๆ จะยอมเสียสินค้าอื่นมาก เพื่อต้องการแลกการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคชอบการท่องเที่ยว หากได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มมาก จึงยอมลดการบริโภคสินค้าอื่นลงมาก ทำให้เส้น Indifference Curves ที่มีความชันและมีลักษณะดังภาพ (2) ส่วนภาพประกอบ 2.5 (1) แสดงเส้น Indifference Curves ของผู้บริโภคที่ชอบบริโภคสินค้าอื่นมากกว่า ซึ่งเป็นคนที่ชอบการท่องเที่ยวมากกว่าจะมีดุลยภาพในการบริโภคที่จุด E_1 บริโภคการท่องเที่ยว Ox_1 ซึ่งมากกว่าผู้บริโภค (2) ที่ชอบบริโภคสินค้าอื่นมากกว่า จะมีดุลยภาพในการบริโภคที่จุด E_2 บริโภคการท่องเที่ยวเพียง Ox_2

ดังนั้นผู้บริโภคที่มีรสนิยมต่างกัน จะใช้จ่ายในงบประมาณของตนในการซื้อสินค้าแต่ละอย่างต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับรสนิยมและความชอบของแต่ละคนว่าชอบสินค้าชนิดใดมากกว่า โดยแสดงให้เห็นจากเส้น Indifference Curves ซึ่งแตกต่างกันของผู้บริโภคแต่ละคน และจากทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคนี้ เราทราบว่าปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคการท่องเที่ยวคือ รายได้ของผู้บริโภค และราคาของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลในด้านอ้อมทำให้ผู้บริโภคแต่ละคนมีรสนิยมชอบบริโภคการท่องเที่ยวมากน้อยต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส หรืออาชีพ

ภาพประกอบ 8 การหาเส้นอุปสงค์จากความพอใจเท่ากัน

จากการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของผู้บริโภคในกรณีราคาและรายได้เปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวในหัวข้อที่ผ่านมา (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2547: 138-140) จะเห็นได้ว่าเมื่อราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป ปริมาณการซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการซื้อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้บริโภคกับระดับราคาต่างๆของสินค้านั้นๆ เรียกว่าอุปสงค์ส่วนบุคคล (individual demand) เราสามารถหาเส้นอุปสงค์ส่วนบุคคลสำหรับสินค้านั้นๆ ได้จากผลของการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของผู้บริโภคในกรณีที่ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป โดยนำเอาปริมาณสินค้า ณ จุดดุลยภาพต่างๆ ที่ผู้บริโภคตัดสินใจเลือก ณ ระดับราคาต่างๆ ไปแสดงความสัมพันธ์ในรูปกราฟ ดังแสดงในภาพประกอบ 8 ซึ่งกำหนดให้ผู้บริโภครายหนึ่งมีเงินงบประมาณอยู่ที่ 60 บาทต่อเดือน และราคาสินค้าอื่นเป็นหน่วยละ 2 บาทในภาพประกอบ 8 (1) แสดงการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของผู้บริโภคในกรณีที่ราคาของการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงจาก หน่วยละ 30 บาท เป็น 20 บาท และ 10 บาท ตามลำดับ ดุลยภาพของผู้บริโภคจะเปลี่ยนจากจุด a ไปเป็นจุด b จุด และจุด c โดยบริโภคสินค้าเพิ่ม

จาก 1 หน่วยเป็น 2 หน่วยและ 3 หน่วย ต่อเดือนตามลำดับเมื่อนำเอาปริมาณการท่องเที่ยวที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ ณ จุดดุลยภาพต่างๆ ของการท่องเที่ยวไปเขียนเป็นเส้นกราฟในภาพประกอบ 8 (2) โดยให้แกนตั้งแทนราคาต่อหน่วยของการท่องเที่ยว และแกนนอนแทนปริมาณการซื้อต่อเดือนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อซึ่งมีขนาดหรือพิสัยเดียวกันกับแกนนอนดังภาพประกอบ 8 (1) เราจะได้ความสัมพันธ์ดังกล่าวที่แสดงโดยจุด A B และ C ตามลำดับ เมื่อโยงแนวของจุดทั้ง 3 เข้าด้วยกันจะได้เส้นอุปสงค์ส่วนบุคคลสำหรับการท่องเที่ยวผู้บริโภครายนี้ (เส้น d) ซึ่งเป็นเส้นที่ทอดลงจากซ้ายไปขวา ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า เมื่อราคาสินค้าลดลง ผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าชนิดนั้นมากขึ้นซึ่งเป็นไปตามกฎของอุปสงค์

2.2 ทฤษฎีอุปสงค์ (Demand)

อุปสงค์ (Demand) (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2539: 22-23) หมายถึง จำนวนต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ โดยเป็นความต้องการแบบธรรมดา (Want) รวมกับความต้องการที่มีอำนาจซื้อ (Purchasing power) กล่าวคือ ผู้บริโภคจะต้องมีเงินเพียงพอและมีความเต็มใจ (Ability and willingness) ที่จะจ่ายซื้อสินค้านั้นๆ ได้ ในการศึกษาอุปสงค์ที่ผู้บริโภคมีย่อมต้องการสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งจะมีปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อปริมาณความต้องการสินค้าหรือบริการสินค้านั้นมากมาย เช่น ราคา รสนิยม รายได้ ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยอื่นๆ ซึ่งคาดว่าน่าจะมียอิทธิพลต่อความต้องการ โดยทั่วไปเมื่อจะทำการศึกษาถึงอุปสงค์ มักจะหยิบยกปัจจัยทางด้านราคา และรายได้ มาพิจารณา และกำหนดให้ปัจจัยอย่างอื่นคงที่ เช่น อุปสงค์ต่อราคา

(Price Demand) อุปสงค์ต่อรายได้ (Income Demand)

อุปสงค์ที่กล่าวมาข้างต้นจะใช้กับลักษณะสินค้าโดยทั่วไป แต่การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยว จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เพราะจะมีปัจจัยต่างๆ หลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกเหนือจากรายได้ และราคา เช่น การไปท่องเที่ยวต้องมีเวลาว่าง มีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว มีรายได้ที่เพียงพอ

อุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism Demand)

อุปสงค์การท่องเที่ยว (สาวิตรี แก่นพลอย. 2546: 10-15) หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางใช้บริการซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีความต้องการ มีความสามารถ และเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดได้ในเวลานั้นๆ โดย Alister Mathleson และ Geoffrey Wall ได้จำแนกลักษณะของอุปสงค์การท่องเที่ยวไว้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง (Actual Demand)

หมายถึง จำนวนประชากรหรือผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยว ณ จุดมุ่งหมายปลายทางการท่องเที่ยวได้จริง เป็นอุปสงค์ที่ครบถ้วนตามความหมายของอุปสงค์ คือมีความต้องการ มีความพร้อมและความเต็มใจที่จะจ่ายซื้อสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในขณะนั้น

2. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (Potential Demand)

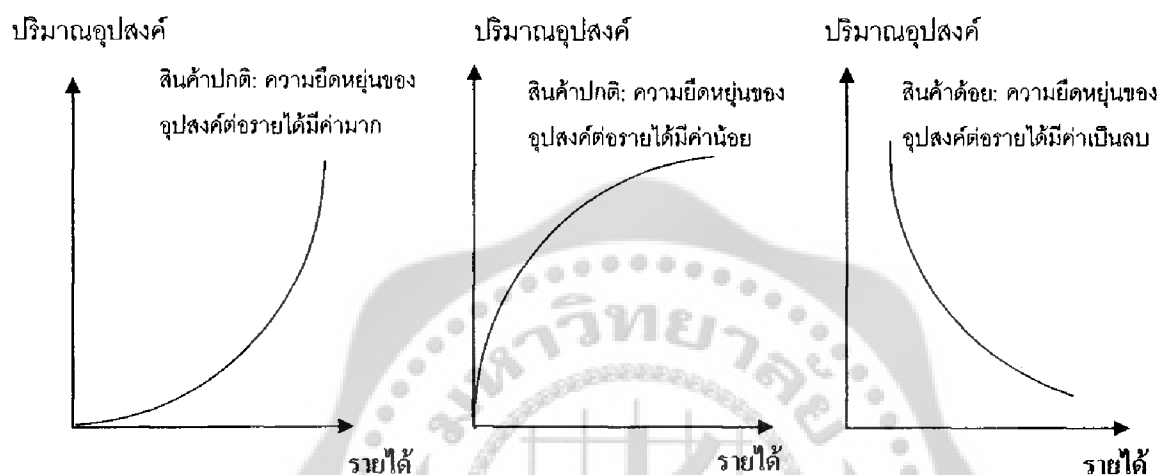
ได้แก่ จำนวนประชากรหรือนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางโดยมีองค์ประกอบของอุปสงค์ด้านความต้องการแล้ว แต่ยังขาดองค์ประกอบด้านการเงิน เวลาหรือการจัดการเพื่อการเดินทาง อุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอาจเปลี่ยนเป็นอุปสงค์ที่แท้จริงได้ หากระบบการตลาดให้ความสำคัญและเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องการให้เครดิต การจัดการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

3. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่อาจคล้อยตามได้ (Deferred Demand)

เป็นอุปสงค์ที่อาจกลายเป็นอุปสงค์ชนิดที่ 1 และชนิดที่ 2 ได้ ภายใต้ข้อสมมุติว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวอยู่ อุปสงค์ประเภทนั้นสามารถจะเป็นอุปสงค์ที่ยังไม่มีความรู้และความต้องการที่จะเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่ใดที่หนึ่ง เนื่องจากไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น รวมทั้งขาดปัจจัยสนับสนุนให้กลายเป็นอุปสงค์การท่องเที่ยวการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้วย(เงิน-เวลา-การจัดการ) อุปสงค์ชนิดนี้นหากใช้ระบบช่องทางการขาย การโฆษณาให้ถูกต้อง ล้วนจะกระตุ้นให้กลายเป็นอุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพได้ไม่ยาก

ในการศึกษาวิจัยได้ใช้นิยาม อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง (Actual Demand) กล่าวคือจะทำการศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะไป มีความพร้อมและมีความเต็มใจที่จะจ่าย โดยตัวแปรต่างๆมีทั้งตัวแปรที่วัดได้ เช่น รายได้ อายุ และไม่สามารถวัดได้เป็นตัวเลขเช่น อาชีพ เพศ วัดอุปสงค์การเดินทาง

ภาพประกอบ 2.7(1) ปริมาณอุปสงค์เพิ่มมากกว่ารายได้ที่เพิ่ม อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นต่อรายได้มาก ตัวอย่างเช่น การเดินทางโดยเครื่องบิน ภาพประกอบ 2.7(2) ปริมาณอุปสงค์เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่ม อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นต่อรายได้มาก ตัวอย่างเช่น อาหารและเสื้อผ้า ภาพประกอบ 2.7(3) ปริมาณอุปสงค์ลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นต่อรายได้เป็นลบ ตัวอย่างเช่น ลิ้งไสนมที่ใช้เป็นที่วางหนังสือ

- (1) อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นมาก (2) อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นน้อย (3) อุปสงค์ต่อรายได้ที่มีความยืดหยุ่นเป็นลบ

2.3 ทฤษฎีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (Income Elasticity of Demand)

(นราทิพย์ ชูติวงศ์. 2546: 61-80) หมายถึง การวัดเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อสินค้าต่อเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของผู้บริโภค โดยกำหนดให้สิ่งอื่นๆ คงที่ ซึ่งสามารถคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นแบบจุด ได้ดังนี้

$$E_i = \frac{Qx_2}{i_2} - \frac{Qx_1}{i_1} \times \frac{i_1}{Qx_1}$$

ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้อาจจะมีค่ามากกว่าหนึ่ง หรือ น้อยกว่าหนึ่งก็ได้ และอาจมีค่าเป็นบวกหรือเป็นลบก็ได้ ซึ่งสามารถจัดประเภทของสินค้าจำแนกตามค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ ได้ดังนี้

ก. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีค่าเป็นบวก(มากกว่าศูนย์)

(ภราดร ปริดาศักดิ์. 2547: 80) ก็แสดงว่าเมื่อรายได้สูงขึ้นผู้บริโภคจะบริโภคสินค้ามากขึ้น และถ้ารายได้ลดลงผู้บริโภคจะบริโภคสินค้านั้นน้อยลง เราเรียกสินค้าที่ปริมาณซื้อสัมพันธ์กับรายได้เรียกว่า

สินค้าปกติ (Normal goods) ในกรณีที่ค่าความยืดหยุ่นมีค่าเป็นบวก หากมีค่ามากกว่าหนึ่ง ก็แสดงว่าสินค้านั้นมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้สูง (Elastic) สำหรับผู้บริโภคโดยทั่วไปแล้ว สินค้านี้มักเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxuries) ได้แก่ บริการของสายการบิน การท่องเที่ยว อาหารในภัตตาคาร ฯลฯ ถ้าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีค่าเป็นบวกและน้อยกว่าหนึ่ง ก็แสดงว่าสินค้านั้นมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้น้อย (Inelastic) สินค้าที่มีความยืดหยุ่นน้อยสำหรับผู้บริโภคมักเป็นสินค้าจำเป็น (necessities) ได้แก่ ข้าวสาร น้ำปลา น้ำมันพืช ฯลฯ

ข. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีค่าเป็นลบ(น้อยกว่าศูนย์) แสดงว่าปริมาณความต้องการซื้อเปลี่ยนในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับรายได้ คือถ้ารายได้สูงผู้บริโภคจะบริโภคสินค้านั้นลดลง แต่ถ้ารายได้ลดลงเขาจะบริโภคสินค้ามากขึ้น เราเรียกสินค้าที่ปริมาณซื้อมีความสัมพันธ์กับรายได้ในเชิงลบนี้ว่า สินค้าด้อย (Inferior goods) สินค้าประเภทนี้ในทัศนะหรือตามรสนิยมของผู้บริโภคโดยทั่วไป ได้แก่ อาหารตามแผงลอย ของปลอม ห้องแถวให้เช่า ฯลฯ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐกานต์ โรจนตะมะ (2542) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยสุ่มตัวอย่างเฉพาะชาวกรุงเทพมหานคร โดยออกแบบสอบถามตัวอย่างในกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง ได้จำนวนตัวอย่าง 372 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการศึกษาทางสถิติ พบว่ามีผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศในช่วง ปี 2541 มีจำนวน 294 คน ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยว 78 คน และจากข้อมูลทราบว่านักท่องเที่ยวแต่ละคนเดินทางท่องเที่ยวในประเทศโดยเฉลี่ย 4.88 ครั้งต่อปีระยะเวลาพักเฉลี่ยครั้งละ 3.16 วัน และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2,735.71 บาท/คน/ครั้ง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการทางเศรษฐมิติเพื่อบรรลุดัชนีประสงคที่ต้องการทราบว่าปัจจัยใดที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว โดยใช้แบบจำลอง Logit ในการวิจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว และใช้แบบจำลอง Multiple linear Regression ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ย มีตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ขนาดของครอบครัว รูปแบบในการเดินทาง พฤติกรรมในการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และภูมิภาคในการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวแปรหุ่น ผลการศึกษาแบบจำลอง Logit พบว่าปัจจัยสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร คือ ตัวแปรรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว รูปแบบในการเดินทางด้วยตนเอง และ พฤติกรรมในการท่องเที่ยว มีอิทธิพลในทิศทางบวกกับอุปสงค์การท่องเที่ยวในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร แต่ตัวขนาดครอบครัว มีอิทธิพลในทิศทางลบกับอุปสงค์สำหรับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ไม่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์อย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนผลการศึกษาแบบจำลอง Multiple Linear Regression พบว่า ปัจจัยสำคัญที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวกรุงเทพมหานคร คือตัวแปรภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเดินทางไป มีอิทธิพลในทิศทางบวก สำหรับตัวแปรด้านอายุและอาชีพนักท่องเที่ยว จะมีอิทธิพลในทิศทางลบ ส่วนตัวแปรอื่นไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรด้านรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก แต่จากการประมาณค่ากลับพบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก แต่จากการประมาณค่ากลับ พบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นแล้ว รายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวมีความน่าจะเป็นที่จะกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่าปัจจัยอื่น ซึ่ง ณัฐกานต์ ได้สรุปว่าอาจมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามากเกินไป หากลองตัด

ตัวแปรบางตัวที่ไม่สำคัญออกไป และทำการวิเคราะห์ใหม่ รายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวอาจมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวกตามที่คาดคะเนไว้ก็ได้

เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ (2538) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ในรอบ ปี 2537 เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยสุ่มตัวอย่างประชากรทั่วประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละภาคจะเลือกจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยว 1 จังหวัด และเลือกจังหวัดอื่นๆ อีก 2 รวมเป็นพื้นที่สุ่มตัวอย่างทั้งหมด 13 จังหวัด ๆ ละ 200 ตัวอย่าง ยกเว้นจังหวัดกรุงเทพมหานคร 1000 ตัวอย่าง รวมได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 3,400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการศึกษาทางสถิติเชิงพรรณนาในกรณีของการประมาณจำนวนนักท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางในประเทศในรอบปี 2537 ซึ่งได้ค่าประมาณ 18,020,786 คน และจากข้อมูลทราบว่านักท่องเที่ยวแต่ละคนเดินทางท่องเที่ยวในประเทศโดยเฉลี่ย 2.73 ครั้งต่อปี ทำให้สามารถประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศในรอบปี 2537 ได้ 49,195,107 คน-ครั้ง นอกจากนี้ยังได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาประมวลทางสถิติเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวช่วงอายุ 15-29 ปี มีสัดส่วนท่องเที่ยวในประเทศมากที่สุด นักท่องเที่ยวที่สมรสแล้วจะท่องเที่ยวน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่ยังโสด และนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกเดินทางท่องเที่ยวในเดือนเมษายนมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงเวลาปิดเทอมที่สามารถจัดสรรเวลาในการท่องเที่ยวได้สะดวก จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวโดยขับรถยนต์ไปเอง สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยว พบว่ามี 2 แบบ คือ พักผ่อน และเพื่อเยี่ยมญาติ นักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ยังโสด นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เป็นเงินเดือนประจำ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาสูง หรือนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเยี่ยมญาติส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดำหรือนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำ

ปณณรัตน์ มณีบุตร (2547) ซึ่งได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยสุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในภูเก็ต ในช่วงปี 2547 จำนวน 400 ตัวอย่าง

โดยใช้วิธีการทางสถิติ พบว่า มีระยะเวลาการพำนักเฉลี่ย 1-3 วัน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยว 1,500 บาท/คน/วัน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการทางเศรษฐมิติเพื่อประมวลผลวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบว่า ปัจจัยใดที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว โดยใช้สมการถดถอย Logistic Regression ในการวิจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว มีตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ฤดูกาลในการท่องเที่ยว จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี และการตั้งงบประมาณในการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวแปรหุ่น ผลการศึกษาแบบจำลอง Logit พบว่าปัจจัยสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร คือ ตัวแปรรายได้ อายุ ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอิทธิพลในทิศทางบวกกับอุปสงค์การท่องเที่ยวในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร แต่อาชีพนักเรียน/นักศึกษาและการตั้งงบประมาณในการท่องเที่ยว มีอิทธิพลในทิศทางลบกับอุปสงค์สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์อย่างมีนัยสำคัญ

ไพศาล เยี่ยงศุภพานนท์ (2547) ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยสุ่มตัวอย่างเฉพาะชาวกรุงเทพมหานคร โดยออกแบบสอบถามตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 ตัวอย่างโดยใช้วิธีการศึกษาทางสถิติ พบว่านักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานครที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศในช่วง ปี 2544 เดินทางท่องเที่ยวในประเทศปีละ 2-3 ครั้ง มีจำนวนวันพักครั้งละ 3-4 วัน และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันประมาณ 1,040 บาท นอกจากนี้ยังใช้วิธีการทางเศรษฐมิติเพื่อประมวลผลวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบว่าปัจจัยใดที่กำหนดจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว โดยใช้แบบจำลอง OLS Method ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดระยะเวลาการพำนัก และปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ย มีตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ จำนวนวันพัก จำนวนสมาชิกที่เป็นภรรยาที่ไปท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยว และ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวแปรหุ่น ผลการศึกษา คือ ตัวแปรด้านอาชีพนักศึกษามีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักในทิศทางบวก ส่วนตัวแปรทางด้านรายได้และรูปแบบในการเดินทางไปเองกลับพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนในสมการที่วิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยนั้น พบว่าตัวแปรด้านรายได้ เพศ ชายและรูปแบบในการเดินทางมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันอย่างมีนัยสำคัญซึ่งต่างจากงานงานของ ณัฐกานต์ พบว่าตัวแปรด้านรายได้ไม่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ต่างจากงาน

การศึกษาของ ไพศาลได้ลดรูปตัวแปรให้น้อยลง ซึ่งหลังจากลดรูปแล้วทำให้รายได้มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

พัชญ์พิชชา บุณนิม (2547) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดแบบแผนการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย กรณีศึกษานักท่องเที่ยวที่จัดการเดินทางมาเองจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวจีน ฮองกง เกาหลี ญี่ปุ่นและไต้หวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดแบบแผนการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ และศึกษาค่าความยืดหยุ่นของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ในรอบปี 2545 โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มจากฐานข้อมูลโครงการสำรวจค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2545 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 660 ตัวอย่าง แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง LA/AIDS ซึ่งกำหนดให้สัดส่วนการใช้จ่ายขึ้นอยู่กับ ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้า 5 ประเภท ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เพศ อายุ อาชีพ วัตถุประสงค์การเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ความถี่การเดินทาง ระยะเวลาพำนัก และฤดูกาลที่นักท่องเที่ยวเดินทางมา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดสัดส่วนการใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าที่ศึกษาโดยมีอิทธิพลในทางบวก ต้นทุนต่อหน่วยสินค้าอื่นโดยมีอิทธิพลในทางลบ ตัวแปรค่าใช้จ่ายที่แท้จริง นอกจากนั้นตัวแปรด้านประชากรและลักษณะการเดินทางพบว่า มีอิทธิพลในการกำหนดสัดส่วนการใช้จ่ายบางประเภท การศึกษาอีกแบบหนึ่งเป็นการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ ผลการศึกษาพบว่า สินค้าและบริการทั้ง 5 ประเภท มีค่าความยืดหยุ่นต่อการใช้จ่ายมากกว่าศูนย์ ซึ่งแสดงว่าสินค้านี้เป็นสินค้าปกติ ส่วน Marshallian price elasticity พบว่าในกรณีที่ศึกษาสินค้าและบริการทุกประเภทมีค่าความยืดหยุ่นต่อราคาเป็นลบและมีค่าค่อนข้างต่ำ ส่วนค่าความยืดหยุ่นไขว้ของทุกกรณีที่มีค่าเป็นลบและมีค่าค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงว่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยวนี้จัดเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

ศรัณยา ศรีรัตนะ (2535) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ ศึกษาความสัมพันธ์ระยะเวลาก่อนกับปัจจัยต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับปัจจัยต่างๆ โดยสุ่มตัวอย่างแบบสอบถามจากฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีตัวแปรที่นำมาศึกษา คือ รายได้ต่อปี เพศ อายุ อาชีพ สัญชาติ วัตถุประสงค์การเดินทาง และต้นทุนต่อหน่วยของบริการการท่องเที่ยวในหมวดต่างๆ ใช้วิธี Ordinary Least Square Method ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระยะเวลาก่อนกับปัจจัยต่างๆ ตัวแปรนักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก วัตถุประสงค์การเดินทางทุกประเภท อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและอาชีพแม่บ้านมีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักในทิศทางลบทั้งสิ้น ตัวแปรสุดท้าย คือ ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้า

ในหมวดต่างๆ พบว่าต้นทุนต่อหน่วยในหมวดค่าที่พักและค่าซื้อของที่ระลึกมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในทิศทางลบเช่นกัน ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยกับปัจจัยต่างๆ พบว่า ตัวแปรนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,000 US\$ ต่อปี นักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคอเมริกาเหนือ และวัตถุประสงค์ในการเดินทางทุกประเภท มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวกทั้งสิ้น ส่วนตัวแปรอื่นไม่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญ

แมค เจมส์, เจมส์ อีที มอนเคอร์ และเดฟ โยเนม (Mak, James; Moncur, James E.T.; & Yonamine, Dave. 1974) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและระยะเวลาการพำนักของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาที่ท่องเที่ยวในฮาวาย โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ ศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและระยะเวลาการพำนักของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาที่เดินทางท่องเที่ยวฮาวายในปี 1974 โดยใช้ข้อมูลitudinal จากการสำรวจของกองตรวจคนเข้าเมืองฮาวายจำนวน 4,990 ตัวอย่าง โดยใช้แบบจำลอง Two Stage Least Square (TSLS) มีตัวแปรที่นำมาศึกษา คือ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ค่าโดยสารเครื่องบิน ระยะเวลาที่ใช้ในการบิน จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวด้วยกัน จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวในฮาวาย สมรสแล้วหรือไม่ เข้าพักในโรงแรมแล้วหรือไม่ เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างเดียวหรือไม่ เดินทางไปเกาะข้างเคียงหรือไม่ และเดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยวแล้วหรือไม่ ผลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยกับปัจจัยต่างๆ พบว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายเฉลี่ย นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแล้วจะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการพำนักในทิศทางลบ แต่ตัวแปรค่าโดยสารค่าโดยสารเครื่องบิน ระยะเวลาที่ใช้ในการบิน นักท่องเที่ยวที่พักในโรงแรม นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเกาะข้างเคียง และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างเดียว จะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักในทิศทางบวก ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับปัจจัยต่างๆ พบว่า ตัวแปรระยะเวลาพำนัก นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาสูง นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแล้วและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างเดียวจะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักในทิศทางลบแต่ตัวแปรนักท่องเที่ยวที่พักในโรงแรม นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงและ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเกาะข้างเคียง จะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักในทิศทางบวก ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ

เมธา ชำนิ (Maeta Chumni. 2001) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมทั้งวิเคราะห์ถึงสถานการณ์

และข้อมูลทางสถิติของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลอนุกรมรายปีแบบทุติยภูมิจากปี 2521 ถึง 2542 แบบจำลองทางเศรษฐมิติได้ถูกนำมาใช้กับห้าประเทศต้นทาง โดยมีตัวแปรที่นำมาศึกษาคือรายได้ อัตราแลกเปลี่ยน ค่าใช้จ่ายการตลาด รายได้ในอดีต การตลาดแบบพิเศษ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยดังกล่าว ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าตัวแปรรายได้มีนัยสำคัญทางสถิติและมีความยืดหยุ่นต่ออุปสงค์สูงถึง 1.57 และ 1.94 ในสองประเทศ ตัวแปรด้านราคามีนัยสำคัญในสองประเทศ และมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.81 และ -1.02 ในขณะที่ตัวแปรด้านอัตราแลกเปลี่ยนมีนัยสำคัญเพียงประเทศเดียวและมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.79 ตัวแปรรายได้ในปีที่ผ่านมา มีนัยสำคัญในสามประเทศและมีค่าความยืดหยุ่นระหว่าง -1.21 ถึง 2.89 ส่วนตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายของสำนักงานการท่องเที่ยวมีนัยสำคัญถึงสี่ในห้าประเทศ โดยมีค่าความยืดหยุ่นระหว่าง 0.27 ถึง 0.46 ส่วนตัวแปรทุนการตลาดแบบพิเศษ(ปีท่องเที่ยว 2530) นั้นไม่พบว่ามีนัยสำคัญเลย ในขณะที่ตัวแปรทางด้านวิกฤติการณ์ทางการเมืองของโลก (สงครามอ่าวเปอร์เซีย) นั้นมีนัยสำคัญเพียงประเทศเดียว

นิรันดร์ ทัพไชยและโรเบิร์ต วาริชแซค (Nirundon Tapachai; & Robert Waryszak. 2000) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยเป็นกรณีศึกษา ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลภาคตัดขวางจำนวน 200 ตัวอย่าง โดยทำการสอบถามกับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน Victoria University of Technology ที่ไม่เคยเดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยมาก่อน ผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ร่วมเดินทาง สำหรับภาพลักษณ์ของประเทศที่ใช้ในกรณีศึกษาพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกามีภาพลักษณ์ที่ดีในเรื่องของการคมนาคม ในขณะที่ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในเรื่องความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงได้ว่า อิทธิพลของกลุ่มมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว โดยกลุ่มหมายถึง กลุ่มครอบครัว เพื่อนฝูง คู่สมรส

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยวและนักศึกษารชาวไทยที่ท่องเที่ยวใน กรุงเทพมหานคร ที่เดินทางท่องเที่ยวในปี 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยวและนักศึกษารชาวไทยมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และทำการสุ่มตัวอย่างประชากร 400 คน กระจายตามแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จำนวน 10 แหล่งท่องเที่ยว (จากตาราง 14) โดยอ้างอิงแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครที่ได้รับความนิยมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2550 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) และแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวและนักศึกษารชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานครในช่วงเดือน เมษายน – ตุลาคม ปี 2551

1.1.1 ขนาดตัวอย่าง (Sampling size) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้คำนวณขนาดของตัวอย่าง

ไม่ทราบขนาดประชากร ซึ่งมีสูตรในการคำนวณคือ
$$n = \frac{P(1 - P)(Z)^2}{e^2}$$

โดยที่

n = จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

P = เปอร์เซนต์ที่ต้องการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดให้เท่ากับ 50%

Z = ค่ามาตรฐานเมื่อมีการกระจายโค้งแบบปกติ โดยกำหนดความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นค่า z จะเท่ากับ 1.96

e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ โดยกำหนดให้เท่ากับ 0.05 ดังนั้น

$$n = \frac{0.5(0.5)(1.96)^2}{0.05^2} = \frac{0.25(3.8416)}{0.0025}$$

$$= 384$$

$$\approx 400$$

เมื่อได้จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมโดยการคำนวณจากขนาดตัวอย่างไม่ทราบขนาดประชากร แล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะจัดเก็บ แบ่งตามสัดส่วนตามสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับ ความนิยมในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง (อ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2550) ดังนี้ ห้างสรรพสินค้า วัดพระแก้ว สวนจตุจักร สนามหลวง สวนสัตว์เขาดิน ศาลหลักเมือง วัดโพธิ์ ประตูน้ํา สวนสยาม ถนนข้าวสาร(จากตาราง 14) โดยกำหนดสัดส่วนอย่างคร่าวๆ ตามน้ำหนัก ของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการเข้าชมมากที่สุด 10 อันดับแรก โดย สถานที่ท่องเที่ยว 3 อันดับแรก (คือ 1-3) จะแบ่งร้อยละ 50 ของจำนวนตัวอย่าง 4 อันดับต่อมา (คือ 4-7) ร้อยละ 30 ของจำนวนตัวอย่าง และ 3 อันดับ สุดท้าย (คือ 8-10) ร้อยละ 20

ตาราง 14 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

สถานที่ท่องเที่ยว	จำนวนตัวอย่างที่ จัดเก็บทั้งหมด	จำนวนตัวอย่างที่ จัดเก็บ(นักทัศนจร)	จำนวนตัวอย่างที่ จัดเก็บ(นักท่องเที่ยว)
1. ห้างสรรพสินค้า	68	34	34
2. วัดพระแก้ว	66	33	33
3. สวนจตุจักร	66	33	33
4. สนามหลวง	30	15	15
5. สวนสัตว์เขาดิน	30	15	15
6. ศาลหลักเมือง	30	15	15
7. วัดโพธิ์	30	15	15
8. ประตูน้ํา	27	14	13
9. สวนสยาม	27	13	14
10. ถนนข้าวสาร	26	13	13
รวม	400	200	200

ที่มา: <http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/604/Bangkok50.xls>

2.เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะปลายปิด(Closed end questionnaire) และคำถามปลายเปิด (Open end questionnaire) โดยจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ประเภทของกลุ่มที่ร่วมเดินทาง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ได้แก่ ประเภทพาหนะระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย สถานที่พักค้างคืน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ความสัมพันธ์ ความถี่ในการเดินทาง วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง ทักษะคิดหรือความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ได้แก่ ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้มีการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครมากขึ้น

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จะได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามซึ่งจะมีลักษณะเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (cross section data) ในช่วงเดือน เมษายน – ตุลาคม ปี 2551

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ในการอธิบายถึงลักษณะทั่วไปและลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร โดยใช้ตารางประกอบการอธิบาย

2. การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ

2.1 การบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือราคาสินค้าชนิดนั้นและรายได้ของผู้บริโภค การบริโภคการท่องเที่ยวก็ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ตัวคือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวและรายได้ของผู้บริโภคและอาจมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น รูปแบบในการเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทางรวมถึงคุณสมบัติส่วนตัวของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร เพศ อายุ อาชีพ ดังนั้นจะได้ Demand function การบริโภคของนักท่องเที่ยว ดังนี้

$\text{Expend}_i = f(\text{LD}_i, \text{Inc}_i, \text{Mem}_i, \text{Obj}_i, \text{Sex}_i, \text{Age}_i, \text{Sta}_i, \text{Occ}_i, \text{Sec}_i, \text{veh}_i, \text{Ahy}_i, \text{Lo}_i)$

และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square Method (OLS) คือ

$$(1) \text{Expend}_i = a_0 + a_1 \text{LD}_i + a_2 \text{Inc}_i + a_3 \text{Mem}_i + a_4 \text{Obj1}_i + a_5 \text{Obj2}_i + a_6 \text{Obj3}_i + a_7 \text{Sex}_i + a_8 \text{Age}_i + a_9 \text{Sta}_i + a_{10} \text{Occ1}_i + a_{11} \text{Occ2}_i + a_{12} \text{Occ3}_i + a_{13} \text{Occ4}_i + a_{14} \text{Occ5}_i + a_{15} \text{sec1}_i + a_{16} \text{sec2}_i + a_{17} \text{sec3}_i + a_{18} \text{veh1}_i + a_{19} \text{veh2}_i + a_{20} \text{veh3}_i + a_{21} \text{Ahy}_i + a_{22} \text{Lo}_i$$

โดยที่ Expend_i คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนั้นของตัวอย่างที่ i

LD_i คือ ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i ในการท่องเที่ยวครั้งหนึ่ง

a_0 คือ ค่าคงที่

$a_1 - a_{22}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

Inc_i คือ รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i

Mem_i คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i

Obj_i คือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

Sex_i คือ เพศของตัวอย่างที่ i

Age_i คือ อายุของตัวอย่างที่ i

Sta_i คือ สถานภาพของตัวอย่างที่ i

Occ_i คือ อาชีพของตัวอย่างที่ i

Sec_i คือ ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

veh_i คือ รูปแบบพาหนะ

Ahy_i คือ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี

Lo_i คือ สถานที่พักค้างคืน

และ Demand function การบริโภคของนักทัศนาจร ดังนี้

$$\text{Expend}_i = f(\text{Inc}_i, \text{Mem}_i, \text{Obj}_i, \text{Sex}_i, \text{Age}_i, \text{Sta}_i, \text{Occ}_i, \text{Ahy}_i, \text{veh}_i, \text{Sec}_i)$$

และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักทัศนาจรเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี

Ordinary Least Square Method (OLS) คือ

$$\begin{aligned} (2) \text{Expend}_i = & a_0 + a_1 \text{Inc}_i + a_2 \text{Mem}_i + a_3 \text{Obj1}_i + a_4 \text{Obj2}_i + a_5 \text{Obj3}_i + a_6 \text{Sex}_i + a_7 \text{Age}_i + a_8 \\ & \text{Sta}_i + a_9 \text{Occ1}_i + a_{10} \text{Occ2}_i + a_{11} \text{Occ3}_i + a_{12} \text{Occ4}_i + a_{13} \text{Occ5}_i + a_{14} \text{sec1}_i + a_{15} \text{sec2}_i + a_{16} \text{sec3}_i \\ & + a_{17} \text{veh1}_i + a_{18} \text{veh2}_i + a_{19} \text{veh3}_i + a_{20} \text{Ahy}_i \end{aligned}$$

โดยที่ Expend_i คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนั้นของตัวอย่างที่ i

a_0 คือ ค่าคงที่

$a_1 - a_{20}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

Inc_i คือ รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i

Mem_i คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i

Obj_i คือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

Sex_i คือ เพศของตัวอย่างที่ i

Age_i คือ อายุของตัวอย่างที่ i

Sta_i คือ สถานภาพของตัวอย่างที่ i

Occ_i คือ อาชีพของตัวอย่างที่ i

Sec_i คือ ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

veh_i คือ รูปแบบพาหนะ

Ahy_i คือ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี

ความหมายของตัวแปรต่างๆ

ระยะเวลาพำนักรถจักรยานยนต์(LD) เป็นความต้องการใช้เวลาในการท่องเที่ยวในจุดนั้นๆ หรือการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนั้น การศึกษาในครั้งนี้จะใช้ระยะเวลาพำนักรถจักรยานยนต์ของการท่องเที่ยวครั้งเดียวเป็นตัวแทน เนื่องจากจุดประสงค์การท่องเที่ยวต้องการวัดอิทธิพลทางด้านคุณภาพของตัวแปรต่างๆมากกว่าปริมาณ จึงไม่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพำนักรถจักรยานยนต์ของทุกครั้งที่ไปท่องเที่ยวรวมกันสามารถใช้ครั้งใดครั้งหนึ่งเป็นตัวแทนได้

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน (Expend) เป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆของนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนาจรรวมกันเฉลี่ยต่อคนต่อวันของการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้เปรียบเสมือนราคาของสินค้าการท่องเที่ยว เมื่อมีการใช้จ่ายมากขึ้นอาจทำให้ใช้เวลาในการท่องเที่ยวน้อยลง

รายได้ต่อเดือน(Inc) การบริโภคฟังก์ชันขึ้นอยู่กับรายได้ และการท่องเที่ยวก็เป็น การบริโภคอย่างหนึ่ง ดังนั้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นน่าจะมีการทำให้มีการท่องเที่ยวมากขึ้น งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะกำหนดการท่องเที่ยวได้ งบประมาณที่ต่างกันน่าจะมาจากระดับรายได้ที่ต่างกัน ทำให้ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่างกันไป และอาจมีการใช้จ่ายต่างกันด้วย

จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกัน (Mem) - จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันในแต่ละครั้ง ก็มีผลต่อระยะเวลาในการท่องเที่ยวครั้งนั้นๆ เช่น ถ้ามีจำนวนผู้ร่วมเดินทาง ไปท่องเที่ยวเยาะรูปแบบการตัดสินใจในการท่องเที่ยวจะเป็นแบบกลุ่ม ถ้าท่องเที่ยวคนเดียวจะมีอิสระการตัดสินใจมากกว่าไม่ต้องห่วงสมาชิกภายในกลุ่ม

วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว (Obj) - วัตถุประสงค์ที่ต่างกันอาจมีผลต่อจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายที่ต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่เดินทางไปพักผ่อนสามารถกำหนดระยะเวลาในการเดินทางเองได้ อาจมีจำนวนวันพักนานกว่านักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่เดินทางไปประชุมสัมมนาซึ่งมีกำหนดกลับตามที่บริษัทกำหนดหลังจากประชุมเสร็จ แต่อาจมีค่าใช้จ่ายที่มากกว่า ในที่นี้ได้แบ่งวัตถุประสงค์ในการเดินทางออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน
2. เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือเยี่ยมญาติ
3. เพื่อประชุมหรือสัมมนา
4. อื่นๆ

เพศ (Sex) - เพศชายและเพศหญิงอาจมีความต้องการใช้เวลาในการท่องเที่ยวต่างกัน เพศชายอาจชอบการท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ แบบผจญภัย ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก ซึ่งอาจใช้เวลาในการท่องเที่ยวนาน และอาจมีค่าใช้จ่ายไม่มาก ส่วนเพศหญิงอาจชอบการ

ท่องเที่ยวแบบที่มีระยะเวลากำหนด จะเป็นด้วยสาเหตุใดก็ตาม ทำให้เพศหญิงอาจจะมีจำนวนวันพักน้อยกว่าเพศชาย และอาจมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าจากการที่ต้องการความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวมากกว่า

ประเภทพาหนะ (Veh) ประเภทพาหนะที่ต่างกันน่าจะส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่ต่างกัน และจำนวนวันพัก เช่น การเดินทางโดยเครื่องบินกับการเดินทางโดยรถไฟค่าใช้จ่ายด้านเครื่องบินย่อมสูงกว่าและการเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัวอาจมีจำนวนวันพักที่น้อยลงเพราะมีความเป็นอิสระในการเดินทางมากขึ้นซึ่งในที่นี้จะแบ่งพาหนะของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรจากออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. เครื่องบิน
2. รถไฟ
3. รถโดยสาร
4. รถส่วนตัว
5. อื่น ๆ

อายุ (Age) - อายุเป็นสิ่งที่สะท้อนพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้ คือ ช่วงอายุที่ต่างกัน อาจมีความชอบในการท่องเที่ยวในแต่ละประเภทต่างกัน รวมถึงการมีระยะเวลาว่างต่างกันในแต่ละช่วงอายุก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้อายุเป็นปัจจัยที่กำหนดการท่องเที่ยวได้

สถานภาพทางการสมรส (Sta) - การอยู่เป็นโสดหรือการแต่งงานมีครอบครัวแล้ว อาจจะมีผลต่อการใช้เวลาในการท่องเที่ยวได้ คือ คนโสดจะสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตามที่ตนเองปรารถนาโดยไม่มีครอบครัวให้คอยเป็นห่วงมากนัก แต่คนที่แต่งงานแล้วหากเดินทางไปคนเดียวก็อาจจะต้องรีบกลับเนื่องจากเป็นห่วงครอบครัว หรือหากไปพร้อมกับครอบครัวก็อาจจะมีปัญหาต่าง ๆ ตามมา จึงใช้เวลาในการท่องเที่ยวได้ไม่นาน

ประเภทของกลุ่มที่ร่วมเดินทาง (Rela) ประเภทของกลุ่มที่ร่วมเดินทางที่ต่างกัน น่าจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างกัน ทำให้มีจำนวนวันพักและมีค่าใช้จ่ายที่ต่างกันได้ ซึ่งในที่นี้จะแบ่งประเภทของกลุ่มที่ร่วมเดินทางของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรจากตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

1. คนเดียว
2. เพื่อน
3. แฟน
4. ครอบครัว
5. ญาติ
6. กลุ่มที่ทำงาน

อาชีพ (Occ) นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่มีอาชีพต่างกันน่าจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างกัน เช่น อาชีพแพทย์กับอาชีพแม่บ้าน ทำให้มีจำนวนวันพักและมีค่าใช้จ่ายที่ต่างกันได้ในที่นี้จะแบ่งอาชีพของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรจากตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

1. พนักงานบริษัทเอกชน
2. ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
4. นักศึกษา
5. แม่บ้าน
6. อื่นๆ

จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี (Ahy) จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างโอกาสในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรเนื่องจากนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่มีจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีที่มากกว่า สามารถที่จะท่องเที่ยวได้นานกว่านักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่มีจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีที่น้อยกว่า นั่นอาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่มีจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีอาจมีหน้าที่การงานหรือภาระที่ต้องรับผิดชอบ จึงไม่สามารถที่จะท่องเที่ยวได้นานได้

2.2 การศึกษานี้ต้องการดูว่าค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทางการท่องเที่ยว โดยค่าความยืดหยุ่นที่ศึกษา คือ ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

$$2.2.1 \text{ Income elasticity of Expenditure (eex)} = \frac{\Delta ex}{\Delta i} \frac{i}{ex}$$

โดยที่ ex คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยให้เป็นตัวแปรตาม

i คือ ตัวแปรรายได้ให้เป็นตัวแปรอิสระ

หมายความว่า ความยืดหยุ่น เป็นค่าที่วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย(ex) และตัวแปรอิสระ คือ รายได้ (i)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ได้แบ่งผลของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือน
3. เพื่อประมาณค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของผู้เยี่ยมเยือน

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,501-4,000 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32 วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 รองลงมาเพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อนและประชุมอบรมสัมมนาหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17 และ 17 ตามลำดับ ความถี่ในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33 รองลงมา 3 ครั้งต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย 1-2 วัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51 รองลงมา 3-4 วัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39 ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53 รองลงมา โบราณสถาน/วัดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34 สถานที่พักผ่อน โดยส่วนใหญ่พักผ่อนที่บ้านญาติ/บ้านเพื่อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79 รองลงมาพักผ่อนที่โรงแรมหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 ประเภทพาหนะ โดยส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัว รถมอเตอร์ไซด์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 และ 35 ตามลำดับ รองลงมาใช้พาหนะรถไฟคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทางคนเดียวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38 รองลงมาเดินทางกับเพื่อนและแฟนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักทัศนาจรจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักทัศนาจรโดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,501-4,000 บาทหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 รองลงมาเพื่อเยี่ยม

ญาติและเพื่อนหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ความถี่ในการเดินทางโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 รองลงมา 2 ครั้งต่อปีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22 ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปซื้อปิ้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51 รองลงมา โบราณสถาน/วัดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37 ประเภทพาหนะ โดยส่วนใหญ่ใช้ รถโดยสารคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38 รองลงมาใช้รถส่วนตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทางเพื่อนและแฟนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33 รองลงมา เดินทางกับคนเดียวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32

ตาราง 15 พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว(ร้อยละ)	นักทัศนาจร(ร้อยละ)
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย		
≤1,000 บาท	4	11
1,001-1,500 บาท	12	19
1,501-2,500 บาท	34	34
2,501-4,000 บาท	32	28
>4,000 บาท	19	8
รวม	100	100
วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง		
เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน	66	40
เพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อน	17	30
ประชุมอบรมสัมมนา	17	22
อื่นๆ	0	9
รวม	100	100

ตาราง 15 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว(ร้อยละ)	นักทัศนอาจร(ร้อยละ)
ความถี่ในการเดินทาง		
3 ครั้งต่อปี	22	21
2 ครั้งต่อปี	16	22
1 ปีต่อครั้ง	16	16
2-3 ครั้งต่อปี	13	14
4-5 ครั้งต่อปี	33	28
รวม	100	100
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย*		
1-2 วัน	51	
3-4 วัน	39	
5-10 วัน	6	
>10 วัน	5	
รวม	100	
ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลัก		
ชื้อปิ้ง	53	51
แม่น้ำ	2	2
โบราณสถาน/วัด	34	37
อื่นๆ	31	11
รวม	100	100
สถานที่พักค้างคืน *		
โรงแรม	21	
บังกะโล/รีสอร์ท	0	
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	79	
บ้านรับรอง/บ้านพักสวัสดิการ	0	
อื่นๆ	0	
รวม	100	

*พฤติกรรมเฉพาะนักท่องเที่ยว

ตาราง 15 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว(ร้อยละ)	นักทัศนอาจร(ร้อยละ)
ประเภทพาหนะ		
รถส่วนตัว	35	37
รถโดยสาร	35	38
รถไฟ	27	24
เครื่องบิน	5	2
รวม	100	100
ความสัมพันธ์		
คนเดียว	38	32
เพื่อนและแฟน	34	33
ครอบครัว	18	21
ญาติ	5	8
กลุ่มที่ทำงาน	6	7
รวม	100	100

จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้สุ่มเก็บข้อมูลตามสถานที่ท่องเที่ยว 10 แห่ง ดังนั้นในหัวข้อต่อมาจะพิจารณาดูสถานที่ท่องเที่ยว 10 แห่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์อย่างไรต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนอาจรชาวไทย

โดยสถานที่ท่องเที่ยว 10 แห่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ แบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์และลักษณะทางกายภาพ ประเภท 1 ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง คือ สวนจตุจักร ห้างสรรพสินค้า ประตูน้ำและ ถนนข้าวสาร ประเภท 2 วัดและโบราณสถาน คือ วัดพระแก้ว สนามหลวง ศาลหลักเมือง และ วัดโพธิ์ ประเภท 3 สวนสัตว์และสวนสนุก คือ สวนสยาม และสวนสัตว์เขาดิน

นักท่องเที่ยว

จากตาราง 16 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถโดยสารมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37 รองลงมาใช้พาหนะรถไฟคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 นักท่องเที่ยว ประเภทวัดและโบราณสถาน ใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถส่วนตัวมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 44 รองลงมาใช้พาหนะรถโดยสารคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 และนักท่องเที่ยว

ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก ใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถโดยสารมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 43 รองลงมาใช้พาหนะรถไฟคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับยานพาหนะ

หน่วย : ร้อยละ

	ประเภทพาหนะ				รวม
	รถส่วนตัว	รถโดยสาร	รถไฟ	เครื่องบิน	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	27	37	31	5	100
วัดและโบราณสถาน	45	29	21	5	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	23	43	33	0	100
	35	35	27	5	100

จากตาราง 17 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 64 รองลงมาประชุมอบรมสัมมนาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 นักท่องเที่ยว ประเภทวัดและโบราณสถาน มีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เป็นเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนมากที่สุด 72 รองลงมาประชุมอบรมสัมมนาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15 นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เป็นเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนมากที่สุด 53 รองลงมาเพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30

ตาราง 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับวัตถุประสงค์

หน่วย : ร้อยละ

	วัตถุประสงค์			รวม
	เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน	เพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อน	ประชุมอบรมสัมมนา	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	64	17	19	100
วัดและโบราณสถาน	72	13	15	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	53	30	17	100
	66	17	17	100

จากตาราง 18 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งมีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 3-5 วันมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 47 รองลงมา มีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 1-2 วันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 นักท่องเที่ยว ประเภทวัดและโบราณสถาน มีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 1-2 วันมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 47 รองลงมา มีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 3-5 วัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37 นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 1-2 วันมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53 รองลงมา มีระยะเวลาพำนักรในการเดินทาง 3-5 วัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับระยะเวลาพำนักร

หน่วย : ร้อยละ

	ระยะเวลาพำนักร			รวม
	1-2 วัน	3-5 วัน	มากกว่า 5 วัน	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	45	47	8	100
วัดและโบราณสถาน	47	37	16	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	53	37	10	100
	47	41	12	100

จากตาราง 19 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งใช้สถานที่พักค้างคืน คือ บ้านญาติ/บ้านเพื่อนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 80 รองลงมา ใช้สถานที่พักค้างคืน คือ โรงแรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 นักท่องเที่ยว ประเภทวัดและโบราณสถาน ใช้สถานที่พักค้างคืน คือ บ้านญาติ/บ้านเพื่อนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 76 รองลงมา ใช้สถานที่พักค้างคืน คือโรงแรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก ใช้สถานที่พักค้างคืน คือ บ้านญาติ/บ้านเพื่อนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 87 รองลงมา ใช้สถานที่พักค้างคืน คือ โรงแรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับสถานที่พักค้างคืน

หน่วย : ร้อยละ

	สถานที่พักค้างคืน		รวม
	โรงแรม	บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	21	80	100
วัดและโบราณสถาน	24	76	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	13	87	100
	21	79	100

จากตาราง 20 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 36 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,501-2,500 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 นักท่องเที่ยวประเภทวัดและโบราณสถาน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,501-2,500 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32 นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,501-2,500 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 33 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23

ตาราง 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน

หน่วย : ร้อยละ

	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน					รวม
	= 1,000 บาท	1,001-1,500 บาท	1,501-2,500 บาท	2,501-4,000 บาท	>4,000 บาท	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	4	17	30	36	14	100
วัดและโบราณสถาน	1	8	37	32	23	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	10	13	33	23	20	100
	4	12	34	32	19	100

จากตาราง 21 พบว่านักท่องเที่ยวประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งมีความถี่ในการเดินทาง 3 ปีต่อครั้งมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 29 รองลงมาที่มีความถี่ในการเดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25 นักท่องเที่ยว ประเภทวัดและโบราณสถาน มีความถี่ในการเดินทาง 4-5 ครั้งต่อปีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39 มากที่สุด รองลงมาที่มีความถี่ในการเดินทาง 3 ปีต่อครั้งและ 2 ปีต่อครั้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 และ 19 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีความถี่ในการเดินทาง 4-5 ครั้งต่อปีมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 37 รองลงมาที่มีความถี่ในการเดินทาง 2 ปีต่อครั้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20

ตาราง 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับความถี่ในการเดินทาง

หน่วย : ร้อยละ

	ความถี่ในการเดินทาง					รวม
	3 ปีต่อครั้ง	2 ปีต่อครั้ง	1 ปีต่อครั้ง	2-3 ครั้งต่อปี	4-5 ครั้งต่อปี	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	29	12	18	17	25	100
วัดและโบราณสถาน	19	19	14	10	39	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	17	20	13	13	37	100
	22	16	16	13	33	100

นักทัศนาจร

จากตาราง 22 พบว่านักทัศนาจรประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถโดยสารมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 43 รองลงมาใช้พาหนะรถไฟคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33 นักทัศนาจร ประเภทวัดและโบราณสถาน ใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถส่วนตัวมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 40 รองลงมาใช้พาหนะรถโดยสารคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 นักทัศนาจร และนักท่องเที่ยว ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก ใช้พาหนะในการเดินทาง เป็นรถส่วนตัวมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 53 รองลงมาใช้พาหนะรถโดยสารคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32

ตาราง 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับยานพาหนะ

หน่วย : ร้อยละ

	ประเภทพาหนะ				รวม
	รถส่วนตัว	รถโดยสาร	รถไฟ	เครื่องบิน	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้ง	25	43	33	0	100
วัดและโบราณสถาน	40	35	21	4	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	53	32	16	0	100
	34	38	25	2	100

จากตาราง 23 พบว่านักทัศนาจรประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนและเพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 36 และ 36 ตามลำดับ รองลงมาประชุมอบรมสัมมนาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23 นักทัศนาจรประเภทวัดและโบราณสถาน มีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เป็นเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 รองลงมาเพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 นักทัศนาจร และนักท่องเที่ยวประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เป็นเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนมากที่สุด 37 รองลงมาอื่นๆคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30

ตาราง 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับวัตถุประสงค์

หน่วย : ร้อยละ

	วัตถุประสงค์				รวม
	เพื่อท่องเที่ยว และพักผ่อน	เพื่อเยี่ยมญาติ และเพื่อน	ประชุม อบรมสัมมนา	อื่นๆ	
ห้างสรรพสินค้าและ แหล่งช้อปปิ้ง	36	36	23	5	100
วัดและโบราณสถาน	45	28	21	6	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	37	18	21	24	100
	40	30	22	9	100

จากตาราง 24 พบว่านักทัศนอาจรประเภทห้างสรรพสินค้าและแหล่งชอปปิ้งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,501-2,500 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 36 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 นักทัศนอาจร ประเภทวัดและโบราณสถาน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,501-2,500 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 35 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 นักทัศนอาจร และนักท่องเที่ยว ประเภทสวนสัตว์และสวนสนุก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 2,501-4,000 บาทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 26 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,001-1,500 บาทและ 1,501-2,500 บาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 และ 24 ตามลำดับ

ตาราง 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน

หน่วย : ร้อยละ

	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน					รวม
	= 1,000 บาท	1,001-1,500 บาท	1,501-2,500 บาท	2,501-4,000 บาท	>4,000 บาท	
ห้างสรรพสินค้าและแหล่งชอปปิ้ง	11	19	36	30	4	100
วัดและโบราณสถาน	10	17	35	28	10	100
สวนสัตว์และสวนสนุก	13	24	24	26	13	100
	11	19	34	29	8	100

2.1 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้น ของนักท่องเที่ยว

$$(1) \text{Expend}_i = f(\text{LD}_i, \text{Inc}_i, \text{Mem}_i, \text{Obj}_i, \text{Sex}_i, \text{Age}_i, \text{Sta}_i, \text{Occ}_i, \text{Sec}_i, \text{veh}_i, \text{Ahy}_i, \text{Lo}_i)$$

และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square Method (OLS) คือ

$$\begin{aligned} \text{Expend}_i = & a_0 + a_1 \text{LD}_i + a_2 \text{Inc}_i + a_3 \text{Mem}_i + a_4 \text{Obj1}_i + a_5 \text{Obj2}_i + a_6 \text{Obj3}_i + a_7 \text{Sex}_i + a_8 \text{Age}_i + \\ & a_9 \text{Sta}_i + a_{10} \text{Occ1}_i + a_{11} \text{Occ2}_i + a_{12} \text{Occ3}_i + a_{13} \text{Occ4}_i + a_{14} \text{Occ5}_i + a_{15} \text{sec1}_i + a_{16} \text{sec2}_i + \\ & a_{17} \text{sec3}_i + a_{18} \text{veh1}_i + a_{19} \text{veh2}_i + a_{20} \text{veh3}_i + a_{21} \text{Ahy}_i + a_{22} \text{Lo}_i \end{aligned}$$

โดยที่ Expend_i คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนั้นของตัวอย่างที่ i

LD_i คือ ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i ในการท่องเที่ยวครั้งหนึ่ง

a_0 คือ ค่าคงที่

$a_1 - a_{22}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

Inc_i คือ รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i

Mem_i คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i

Obj_i คือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

Sex_i คือ เพศของตัวอย่างที่ i

Age_i คือ อายุของตัวอย่างที่ i

Sta_i คือ สถานภาพของตัวอย่างที่ i

Occ_i คือ อาชีพของตัวอย่างที่ i

Sec_i คือ ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

veh_i คือ รูปแบบพาหนะ

Ahy_i คือ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี

Lo_i คือ สถานที่พักค้างคืน

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยถดถอยพหุเชิงเส้นของนักท่องเที่ยวทำให้ได้สมการค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว คือ

$$\begin{aligned} \text{Expend}_i = & 5006.208 - 68.303\text{LD}_i + .032\text{Inc}_i - 286.862\text{Mem}_i + 579.541\text{Obj1}_i + 672.195\text{Obj2}_i \\ & (0.653) \quad (.000^{***}) \quad (.198) \quad (.629) \quad (.571) \\ & -48.030\text{Obj3}_i + 182.316\text{Sex}_i - 449.241\text{Age}_i - 1099.580\text{Sta}_i - 85.876\text{Occ1}_i + 104.155\text{Occ2}_i + \\ & (.698) \quad (.442) \quad (.000^{***}) \quad (.000^{***}) \quad (.734) \quad (.767) \\ & 674.394\text{Occ3}_i + 90.195\text{Occ4}_i + 139.605\text{Occ5}_i - 749.031\text{sec1}_i - 277.759\text{sec2}_i + -368.254\text{sec3}_i \\ & (.148) \quad (.817) \quad (.509) \quad (.012^{**}) \quad (.642) \quad (.222) \\ & + 224.716\text{veh1}_i - 82.989\text{veh2}_i + 2186.531\text{veh3}_i - 292.952\text{Ahy}_i + 959.258\text{Lo}_i \\ & (.383) \quad (.757) \quad (.000^{***}) \quad (.458) \quad (.002^{***}) \end{aligned}$$

จากผลของการวิเคราะห์โดยใช้ OLS Method เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาศึกษาได้แก่ ระยะเวลาพำนักร (LD) รายได้ต่อเดือน (Inc) จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (Mem) วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง (Obj) เพศ (Sex) อายุ (Age) สถานภาพ (Sta) อาชีพ (Occ) ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่าง (Sec) ประเภทพาหนะ (veh) จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี (Ahy) และสถานที่พักค้างคืน (Lo)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 ในด้านลบ คือ อายุ (Age) สถานภาพโสด (Sta)

และอิทธิพลด้านบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 คือ รายได้ต่อเดือน (Inc) และรูปแบบพาหนะ (veh) ประเภทเครื่องบิน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 คือ ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งช้อปปิ้ง สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรม (Lo) และสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-squared) เท่ากับ 0.574 หมายความว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาในสมการนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 57 ส่วนค่า Durbin Watson เท่ากับ 1.905 ซึ่งไม่ต่างจาก 2 มากแสดงว่าตัวรบกวนดังกล่าวมีการกระจายเป็นอิสระ

จึงได้ทดสอบขั้นต่อไปโดยการตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามออก โดยตัดตัวแปร วัตถุประสงค์ทุกประเภท เพศ อาชีพทุกประเภท ประเภทพาหนะ คือ รถส่วนตัว รถโดยสาร ผลปรากฏว่าทำให้ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.1 คือ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีอิทธิพลทิศทางลบในการกำหนด

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และทำให้ค่า สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R- squared) ลดลงจาก 0.574 เป็น 0.546 และเมื่อลองตัดตัวแปรระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย ประเภทแหล่งท่องเที่ยววัด/โบราณสถาน ก็ไม่มีผล ทำให้ค่า สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด แต่กลับทำให้ค่า สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ลดลง จึงตัดตัวแปรเฉพาะที่กล่าวมาข้างต้น และผลการทดสอบเป็นดังตาราง 4.11 และ 4.12

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวนั้นเนื่องจากตัวแปรโดยส่วนใหญ่ที่นำมาใช้เป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ ดังนั้นค่าของตัวเลขจึงบอกลักษณะของตัวแปรไม่ใช่บอกปริมาณ บอกได้เพียงว่าตัวแปรนั้นมีอิทธิพลหรือความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่ ทิศทางความสัมพันธ์บอกทิศทางว่ามีลักษณะใดและความสัมพันธ์สูงหรือต่ำเท่านั้นเอง โดยค่าความสัมพันธ์ไม่ใช่ขนาดความสัมพันธ์ในเชิงปริมาณ ดังนั้นในการอธิบายอิทธิพลของแต่ละตัวแปรจึงดูที่ค่าสถิติและค่าสัมประสิทธิ์เป็นหลัก และจากผลการทดสอบข้างต้นทำให้เราทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 25 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ได้จากการคำนวณถดถอย
พหุของตัวแปรทั้งหมด ในสมการที่ (1)

variable	Coefficients	Std. Error	t	P-Value
Constant	3967.511	1339.700	2.961	.003
sex	182.316	236.781	.770	.442
age	-449.241	97.293	-4.617	.000***
status	-1099.580	263.306	-4.176	.000***
inc	.032	.008	4.227	.000***
Ahy	-292.952	393.818	-.744	.458
Ld	-68.303	151.463	-.451	.653
Mem	-286.862	222.097	-1.292	.198
occpri	-85.876	252.299	-.340	.734
occgo	104.155	350.766	.297	.767
occbu	674.394	464.072	1.453	.148
occstu	90.195	389.309	.232	.817
occwif	139.605	211.173	.661	.509
secsh	-749.031	295.736	-2.533	.012**
secwat	-277.759	595.794	-.466	.642
secbo	-368.254	300.682	-1.225	.222
objtr	579.541	1198.148	.484	.629
dbjyaqt	672.195	1184.869	.567	.571
objcoo	-48.030	1205.648	-.040	.968
Lo	959.258	306.443	3.130	.002***
vehcar	224.716	256.724	.875	.383
vehbus	-82.989	267.918	-.310	.757
vehair	2186.531	463.303	4.719	.000***

ตาราง 25 (ต่อ)

variable	Coefficients	Std. Error	t	P-Value
ค่าทางสถิติ R Square 0.574				
Adjusted R Square 0.521				
Durbin Watson 1.905				

*แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตาราง 26 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ได้จากการคำนวณถดถอย
พหุของตัวแปรหลังจากตัดตัวแปร

variable	Coefficients	Std. Error	t	P-Value
Constant	5006.208	621.128	8.060	.000
age	-448.144	91.832	-4.880	.000***
sta	-1016.464	209.103	-4.861	.000***
inc	.040	.005	7.718	.000***
Ahy	-464.436	272.671	-1.703	.090*
Ld	-101.272	131.042	-.773	.441
Mem	-413.668	198.417	-2.085	.038**
secsh	697.203	280.385	-2.487	.014**
secwat	-163.268	572.646	-.285	.776
secbo	-204.307	288.383	-.708	.480
Lo	437.906	214.571	2.041	.043**
vehair	1968.484	407.726	4.828	.000***

ค่าทางสถิติ R Square 0.546

Adjusted R Square 0.519

Durbin Watson 1.798

*แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางประชากรที่มีอิทธิพลคือ

อายุ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมากจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อย โดยไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวที่อายุมากจะมีเหตุผลในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่อายุน้อย ซึ่งค่อนข้างฟุ่มเฟือย

สถานภาพ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแต่งงาน เป็นไปตามสมมุติฐานหมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแต่งงาน

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลคือ

รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .040 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้

พาหนะ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก โดยเฉพาะพาหนะประเภทเครื่องบิน มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่ใช้ยานพาหนะประเภทเครื่องบินจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหรือค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่ใช้ยานพาหนะประเภทรถไฟซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่โดยสารเครื่องบินโดยส่วนใหญ่จะมีรายได้ค่อนข้างมาก

สถานที่พักค้างคืน มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่ไปพักโรงแรมจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากหรือค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่ไปพักค้างคืนสถานที่อื่น

จำนวนผู้ร่วมเดินทาง มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในทิศทางลบ โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่าจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวมาก จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยลง

จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่าจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีมากขึ้น จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยลง

ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่ไปแหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น หรือค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่ไปแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น

2.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นของนักทัศนอาจร

$$(2) \text{Expend}_i = f(\text{Inc}_i, \text{Mem}_i, \text{Obj}_i, \text{Sex}_i, \text{Age}_i, \text{Sta}_i, \text{Occ}_i, \text{Sec}_i, \text{veh}_i, \text{Ahy}_i)$$

และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักทัศนอาจรเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square Method (OLS) คือ

$$\begin{aligned} \text{Expend}_i = & a_0 + a_1 \text{Inc}_i + a_2 \text{Mem}_i + a_3 \text{Obj1}_i + a_4 \text{Obj2}_i + a_5 \text{Obj3}_i + a_6 \text{Sex}_i + a_7 \text{Age}_i + a_8 \text{Sta}_i \\ & + a_9 \text{Occ1}_i + a_{10} \text{Occ2}_i + a_{11} \text{Occ3}_i + a_{12} \text{Occ4}_i + a_{13} \text{Occ5}_i + a_{14} \text{sec1}_i + a_{15} \text{sec2}_i + a_{16} \text{sec3}_i + \\ & a_{17} \text{veh1}_i + a_{18} \text{veh2}_i + a_{19} \text{veh3}_i + + a_{20} \text{Ahy}_i \end{aligned}$$

โดยที่ Expend_i คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนั้นของตัวอย่างที่ i

a_0 คือ ค่าคงที่

$a_1 - a_{20}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

Inc_i คือ รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i

Mem_i คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i

Obj_i คือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

Sex_i คือ เพศของตัวอย่างที่ i

Age_i คือ อายุของตัวอย่างที่ i

Sta_i คือ สถานภาพของตัวอย่างที่ i

Occ_i คือ อาชีพของตัวอย่างที่ i

Sec_i คือ ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i

veh_i คือ รูปแบบพาหนะ

Ahy_i คือ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยถดถอยพหุเชิงเส้นของนักศึกษารทำให้ได้สมการค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักศึกษาร คือ

$$\begin{aligned} \text{Expend}_i = & -1596.509 + .023\text{Inc}_i + 17.462\text{Mem}_i + 1332.024\text{Obj1}_i + 1023.775 \text{Obj2}_i + \\ & (.000^{***}) \quad (.444) \quad (.400) \quad (.514) \\ & 1002.168 \text{Obj3}_i -131.025\text{Sex}_i + 99.214\text{Age}_i -83.972\text{Sta}_i + 253.706\text{Occ1}_i + 498.029\text{Occ2}_i + \\ & (.524) \quad (.414) \quad (.243) \quad (.646) \quad (.461) \quad (.162) \\ & 521.048\text{Occ3}_i +137.107\text{Occ4}_i + 692.015\text{Occ5}_i +606.791\text{sec1}_i + 80.679\text{sec2}_i + \\ & (.210) \quad (.722) \quad (.119) \quad (.063^*) \quad (.908) \\ & 734.069\text{sec3}_i + 687.992\text{veh1}_i + 818.622\text{veh2}_i + 1483.463\text{veh3}_i + + 286.229\text{Ahy} \\ & (.010^{***}) \quad (.535) \quad (.459) \quad (.255) \quad (.084^*) \end{aligned}$$

จากผลของการวิเคราะห์ที่ใช้ OLS Method เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาศึกษาได้แก่ รายได้ต่อเดือน (Inc) จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (Mem) วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง (Obj) เพศ (Sex) อายุ (Age) สถานภาพ (Sta) อาชีพ (Occ) ประเภทพาหนะ (veh) จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี (Ahy) และประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec)

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักศึกษารพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.1 ในด้านบวก คือ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง (Sec1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 ในด้านบวก คือ รายได้ต่อเดือน (Inc) ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ โบราณสถาน/วัด (Sec3) และ ค่า สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R- squared) เท่ากับ 0.38 หมายความว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาในสมการนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 38 ส่วนค่า Durbin Watson เท่ากับ 1.368 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่ามีความสัมพันธ์ในกันทิศทางบวก

จึงได้ทดสอบขั้นต่อไปโดยการตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามออก โดยตัดตัวแปร เพศ และ วัตถุประสงค์ทุกประเภท ผลปรากฏว่าไม่ทำให้ตัวแปรใดมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นแต่กลับลดลงและทำให้ค่า สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R- Squared) ลดลงจาก 0.381 เป็น 0.368 ผลการทดสอบเป็นดังตาราง 4.13 และ 4.14

ตาราง 27 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักศึกษาจริงที่ได้จากการคำนวณถดถอย
พหุของตัวแปรทั้งหมด ในสมการที่ (2)

variable	Coefficients	Std. Error	t	P-Value
Constant	-1596.509	2546.051	-.627	.531
sex	-131.025	160.071	-.819	.414
age	99.214	84.751	1.171	.243
sta	-83.972	182.529	-.460	.646
inc	.023	.004	5.424	.000***
Ahy	286.229	164.964	1.735	.084*
Mem	17.462	22.744	.768	.444
vehcar	687.992	1106.663	.622	.535
vehbus	818.622	1102.897	.742	.459
vehair	1483.463	1299.731	1.141	.255
occpri	253.706	343.469	.739	.461
occgo	498.029	355.037	1.403	.162
occbu	521.448	414.181	1.259	.210
occstu	137.107	384.240	.357	.722
occwif	692.215	442.276	1.565	.119
secsh	506.791	271.227	1.869	.063*
secwat	80.697	698.007	.116	.908
secbo	734.069	280.342	2.618	.010***
objtr	1322.024	1567.073	.844	.400
dbjyaqt	1023.775	1566.961	.653	.514
objcoo	1002.168	1570.308	.638	.524

ค่าทางสถิติ R Square 0.381

Adjusted R Square 0.311

Durbin Watson 1.368

*แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตาราง 28 แสดงผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักศึกษาจริงที่ได้จากการคำนวณถดถอย
พหุของตัวแปรหลังจากตัดตัวแปร

variable	Coefficients	Std. Error	t	P-Value
(Constant)	132.047	968.002	.136	.892
age	73.065	81.519	.896	.371
sta	-98.417	174.185	-.565	.573
inc	.023	.004	5.540	.000***
Ahy	308.260	163.886	1.881	.062*
Mem	7.007	21.955	.319	.750
vehcar	39.619	779.964	.051	.960
vehbus	176.778	781.666	.226	.821
vehair	769.392	1039.993	.740	.460
occpri	286.289	328.259	.872	.384
occgo	551.230	346.868	1.589	.114
occbu	533.869	410.607	1.300	.195
occstu	148.753	365.017	.408	.684
occwif	750.561	439.023	1.710	.189
secsh	529.917	259.818	2.040	.043**
secwat	216.822	686.777	.316	.753
secbo	757.267	270.688	2.798	.006***

ค่าทางสถิติ R Square 0.368

Adjusted R Square 0.309

Durbin Watson 1.306

*แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***แสดงนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลคือ

รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักศึกษาจที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้นักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้

จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่าจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีมากขึ้น จะส่งผลให้นักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากขึ้น

ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้งและโบราณสถาน/วัดมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และร้อยละ 99 ในทิศทางบวก โดยตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักศึกษาที่ไปแหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้งและโบราณสถาน/วัดจะส่งผลให้นักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น หรือค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ไปแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น

3. การวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่น

$$\text{Income elasticity of Expenditure (eex)} = \frac{\Delta ex}{\Delta i} \frac{i}{ex}$$

โดยที่ eex คือ ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

ex คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยให้เป็นตัวแปรตาม

i คือ ตัวแปรรายได้ให้เป็นตัวแปรอิสระ

Δex คือ ส่วนเปลี่ยนแปลงในค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วงนั้น

Δi คือ ส่วนเปลี่ยนแปลงในรายได้ในช่วงนั้น

ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ เป็นค่าที่วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย(ex) และตัวแปรอิสระคือรายได้ (i)

เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ จะได้ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ ดังต่อไปนี้

จากตาราง 4.15 แสดงค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษามีค่าความยืดหยุ่นเป็นบวก แสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นผู้บริโภคก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น และค่าความยืดหยุ่นค่าของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษามีค่าความยืดหยุ่นสูง เท่ากับ 5.473 และ 5.734 ซึ่งมีค่ามากกว่าหนึ่ง แสดงว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักศึกษาราวไทย ซึ่งหมายความว่า หากรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.473 และ 5.734 ตามลำดับ

ตาราง 29 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

ตัวแปร	นักทองเที่ยว	นักทัศนาจร
	ค่าสัมประสิทธิ์(Coefficients)	
ค่าคงที่	3561.234	1639.959
รายได้ต่อเดือน	5.473	5.734

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยทั้งหมด พร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. สังเคราะห์ความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สังเคราะห์ความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ต่างๆ และการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรง และการจ้างงานในภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น แต่ในสภาวะที่เศรษฐกิจของโลกตกต่ำ ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติลดลง ทำให้รายได้ในรูปของเงินตราจากต่างประเทศลดลง จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวในประเทศ โดยกรุงเทพมหานคร นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศจำนวนมาก อย่างไรก็ตามรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จะมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว หากสามารถเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ย จะส่งผลก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่การกระตุ้นค่าใช้จ่ายเฉลี่ย จำเป็นต้องมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย เพื่อที่จะได้นำนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายจะช่วยให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครผู้เยี่ยมเยือน ซึ่งสามารถนำผลที่ได้นำไปวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและเพื่อประมาณค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ โดยที่ผู้ประกอบการสามารถกำหนดรูปแบบราคาในการท่องเที่ยว

สำหรับข้อมูลที่ใช้คือ ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross section data) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) และแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานครในช่วงเดือน เมษายน – ตุลาคม ปี 2551 แล้วนำข้อมูล

ดังกล่าวมาอธิบายพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้ค่าร้อยละในการอธิบายพฤติกรรมการท่องเที่ยว วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) และศึกษาความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรชาวไทย

2. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

หลังจากทำการศึกษาตามกระบวนการข้างต้น ทำให้ได้ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวพบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน ความสะดวกในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย 1-2 วัน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้ง สถานที่พักค้างคืน โดยส่วนใหญ่พักค้างคืนบ้านญาติ/บ้านเพื่อน ประเภทพาหนะ โดยส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัวและ รถโดยสาร ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทางคนเดียว

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครของนักทัศนาจรพบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักทัศนาจรโดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน ความสะดวกในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้ง ประเภทพาหนะ โดยส่วนใหญ่ใช้ รถโดยสารและ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทางเพื่อนและแฟน

2.2 การวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในด้านลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 คือ รายได้ต่อเดือน (Inc) และรูปแบบพาหนะ (veh) ประเภทเครื่องบิน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 คือ ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งช้อปปิ้ง สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรม (Lo)

และอิทธิพลด้านลบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 คือ อายุ (Age) สถานภาพ โสด (Sta) และตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.1 คือ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี

ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทยและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.1 ในด้านบวก คือ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง (Sec1) และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 ในด้านบวก คือ รายได้ต่อเดือน (Inc) ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ โบราณสถาน/วัด (Sec3) โดยปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อตัวแปรตาม หมายความว่า ถ้ามีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งช้อปปิ้ง รูปแบบพาหนะประเภทเครื่องบิน เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้น

2.3 การวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษามีค่าความยืดหยุ่นมากกว่าศูนย์ คือ ร้อยละ 5.473 และ 5.734 ตามลำดับ แสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นผู้บริโภคก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น และค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษามีค่าความยืดหยุ่นสูง โดยการท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักศึกษชาวไทย ซึ่งหมายความว่า หากรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.473 และ 5.734 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเสนอผลการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้เปรียบเสมือนผู้บริโภครวมหนึ่งที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเช่นไร แนวคิดทางทฤษฎีสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของการท่องเที่ยวได้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างจะเลือกบริโภคการท่องเที่ยวหรือสินค้าชนิดอื่นเท่าใดขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ตนเองมีอยู่ (จากพฤติกรรมผู้บริโภค) บางคนอาจเลือกท่องเที่ยวครั้งเดียว แต่บางคนอาจเลือกท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ขึ้นอยู่กับความพอใจและงบประมาณของแต่ละคน รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ด้วย สำหรับคนที่ชอบการท่องเที่ยวก็ยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไป เช่น การท่องเที่ยวโบราณสถาน/วัด การช้อปปิ้ง และอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างจะเลือกบริโภคการท่องเที่ยวแบบใดขึ้นอยู่กับรสนิยมของตน ความต้องการ มีความพร้อมความเต็มใจที่จะจ่ายและคุณสมบัติอื่นๆ ว่าตรงกับความต้องการของตนเองเพียงใด แต่ท้ายที่สุดก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่มีอยู่ ซึ่งก็คือ อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง (Actual Demand)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร โดยรายได้ต่อเดือน มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และผลที่ได้ตรงตามทฤษฎีที่กล่าวว่า การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรมยังสอดคล้องกับสมมติฐานและงานวิจัยของ Mak และคณะ (1974) และอายุมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย สอดคล้องกับสมมติฐานและงานวิจัยของ ณัฐกานต์ โรจนุตมะ (2542)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักศึกษารชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร รายได้ต่อเดือน มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และผลที่ได้ตรงตามทฤษฎีที่กล่าวว่า การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย โดยรูปแบบพาหนะเครื่องบิน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง และโบราณสถาน/วัดมีอิทธิพลในด้านบวก สอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วน รูปแบบพาหนะรถโดยสารและจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีอิทธิพลในด้านลบ หมายความว่า นักศึกษารที่มีจำนวนวันหยุดเฉลี่ยน้อยจะมีค่าใช้จ่ายมาก สอดคล้องกับสมมติฐานและแนวคิดเรื่องการขนส่ง นักท่องเที่ยวและวัตถุดิบของ (Physical flow) Lumsdon and Page ที่พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเวลาน้อย จะต้องการเรื่องประสิทธิภาพในการเดินทางมาก

จากค่าของความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ ซึ่งพบว่าค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้มีค่าเป็นบวกและมากกว่า 1 แสดงว่าแสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นผู้บริโภคก็จะบริโภคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และการท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ใน

การดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธา ชำนิ ซึ่งพบว่าการท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมค่าใช้จ่ายสูงเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้น้อยจนถึงปานกลางให้มาท่องเที่ยว เพราะกลุ่มรายได้กลุ่มนี้มีกำลังซื้อแต่ขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่งเสริมนักท่องเที่ยวเพศหญิง ซึ่งนักท่องเที่ยวเพศหญิงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่าเพศชายและนักท่องเที่ยวที่แต่งงานจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่สถานภาพโสดและหย่าร้าง

2. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีวันหยุดพักผ่อนน้อยจะมีค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งวันหยุดเป็นข้อจำกัดด้านเวลา แต่ก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล โดยกลุ่มอาชีพที่มีวันหยุดน้อย คือ ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจและอาชีพเอกชน ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวมากขึ้น แม้ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีวันหยุดน้อยกว่าอาชีพอื่น จึงต้องมีการรณรงค์เพิ่มจำนวนวันหยุดให้มากขึ้น และเพิ่มจำนวนการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นค่าของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรมีค่าความยืดหยุ่นสูง เท่ากับ จัดเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ในสายตาของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรส่วนใหญ่รายได้ยังไม่สูงมากนักยังรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนเกินของชีวิต เมื่อพิจารณาในแง่ของความเป็นธรรม คนเหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เขาได้เข้าถึงการท่องเที่ยวง่ายขึ้นทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยต่อไปควรศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการพำนักรักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ด้วยเนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด
2. ในการศึกษาขั้นต่อไปควรมีการศึกษาเฉพาะค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ค่าเดินทางท่องเที่ยว และค่าที่พักเท่านั้น เนื่องจากในการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวม หากมีการระบุเฉพาะค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะมีผลทำให้งบประมาณเปลี่ยนแปลงไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. (2551). *สินค้าส่งออกสำคัญของไทย*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2551, จาก <http://www.depthai.go.th>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). *สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ* (Internal Tourism). กรุงเทพฯ: กองสถิติและการวิจัย กทท.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก <http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/604/Bangkok50.xls>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *Tourism statistic*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551. จาก http://www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php
- ณัฐกานต์ ไรจงมุตมะ. (2542). *ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นราทิพย์ ชูติวงศ์. (2546). *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. (2538). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปณณรัตน์ มณีบุตร. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล เยี่ยงศุภพานนท์. (2547). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พัชญ์พิชชา บุลนิม. (2547). *ปัจจัยกำหนดแบบแผนการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ภราดร ปรีดาศักดิ์. (2547). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. (2539). *เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2551). *การพัฒนากรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2551, จาก <http://www.bangkok.go.th/info>
- ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2552). *เที่ยวกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2552, จาก <http://203.155.220.230/travel/resteraunt.htm>
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2551). *การส่งออก*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2551, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/export/>
- ศรัณยา ศรีรัตน์. (2542). *ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักรของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *บัญชีประชาชาติ*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=92>
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). *สารสนเทศภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก <http://61.19.236.136/tourist/user/contact.php>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). *ระเบียบวิธีทางสถิติ*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก http://service.nso.go.th/statstd/method1_06.html
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). *โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก http://service.nso.go.th/nso/g_knowledge/method/lfs.htm
- Alister, Mathieson; & Geoffrey, Wall. (1982). *Tourism Economic, Physical and social Impacts: Longman*.
- Komson Suriya. (2007). *Tourism Demand for Lampang Province : A Quantitative Approach*. Retrieved january 2009, from http://www.tourismlogistics.com/pdf/Lampang_demand.pdf
- Komson Suriya. (2007). *The Impact of Low Cost Airlines to Airline Industry : An Experienc of Thailand*. Retrieved january 2009, from <http://www.tourismlogistics.com>

- Lumsdon and Page. (2004). *The public transport quality matrix. Tourism and Transport: Issues and Agenda for the New Millennium*. 2004. 15.
- Maeta Chumni. (2001). *Tourism Demand Model: Determinants of Thailand's International Tourist Receipts*. Dissertation, M.A. (Economic). Chulalongkorn University. Photocopied.
- Mak, James; Moncur, James, E.T; & Yonamine, Dave. (1977). *Determinants of Visitor Expenditures and Visitor Lengths of Stay: A cross-section Analysis of U.S. Visitors to Hawaii*. *Journal of Travel Research* 15. 1977. 5-8.
- Tapachai Nirundon; & Waryszak, Robert. (2000). *An Examination of the Role of Beneficial Image in Tourist Destination Selection*. *Journal of Travel Research*. 39: 37-44.
- Thailand tourism homestay. (2008). *Bangkok gateway city Thailand*. Retrieved April 20, 2008, from http://www.tripsthailand.com/Bangkok_tourist.php
- Thailand tourism homestay. (2008). *Bangkok gateway city Thailand*. Retrieved April 20, 2008, from http://www.tripsthailand.com/Bangkok_tourist.php
- Truett, Lila J; & Truett. (1987). *Economics* (ST Louis: Times Mirror /Mosby College Pub. 1987. 378.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย

นิยามสำหรับการศึกษา : การท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยัง

จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการต่างๆ เช่น เพื่อพักผ่อน, เพื่อเยี่ยมญาติ, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อดูกีฬา, เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา ฯลฯ และจะต้องเที่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง (ไม่รวมการไปทำงานประจำหรือศึกษาอยู่ในจังหวัดนั้นๆ)

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ :

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

.....ปี

3. สถานภาพการสมรส

( ) โสด

( ) สมรส

( ) หย่า หรือ หม้าย

4. อาชีพ

( ) พนักงานบริษัทเอกชน

( ) ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) นักศึกษา

( ) แม่บ้าน

( ) อื่น ๆ (ระบุ)

5. ที่อยู่ปัจจุบันของท่าน(จังหวัด).....

6. รายได้ต่อเดือน

(คิดเฉพาะรายได้ของตัวท่านเอง โดยรวมรายได้ที่ได้รับทั้งหมดต่อเดือน เช่น เงินเดือน, โบนัสที่ได้รับเฉลี่ยต่อเดือน, ค่าเช่าบ้าน หรือค่าคอมมิชชั่น ฯลฯ)

..... บาท

7. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน.....บาท

8.จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีประมาณ.....วัน(โดยทั่วไปจำนวนวันหยุดวันเสาร์อาทิตย์จะมีประมาณ 104 วัน/ต่อปี ส่วนวันหยุดราชการจะมีประมาณ 20 วัน/ปี ทั้งนี้ให้นับรวมวันหยุดจากการลางาน/พักร้อน หรือวันหยุดจากการปิดการเรียนด้วย (กรณีเป็นนักเรียน/นิสิต นักศึกษา))

ตอนที่ 2 ข้อมูลการท่องเที่ยว :

9. ท่านชอบเดินทางท่องเที่ยวที่ใดมากกว่ากัน

(ให้ท่านระบุเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยให้ผลรวมของเปอร์เซ็นต์ทั้ง 2 ข้อเป็น 100%)

(   ) ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร (   ) ท่องเที่ยวต่างจังหวัด(ที่ไม่ใช่
จังหวัดกรุงเทพมหานคร)

10. ท่านเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครบ่อยครั้งแค่ไหน

(   ) 3 ปีครั้ง   (   ) 2 ปีครั้ง   (   ) ปีละ 1 ครั้ง
(   ) ปีละ 2-3 ครั้ง   (   ) ปีละ 4-5 ครั้ง   (   ) อื่น ๆ (ระบุ).....

11. ท่านได้เคยเดินทางไปท่องเที่ยว ณ ที่แห่งใดในกรุงเทพมหานคร

(ให้ท่านระบุสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านไปเที่ยวในครั้งใดครั้งหนึ่ง จะเป็นครั้งใดก็ได้ที่ท่านคิดว่าท่านจำ
ข้อมูลการท่องเที่ยวในครั้งนั้นมากที่สุด เพื่อใช้ในการตอบคำถามข้อที่ 12-19 ต่อไป ถ้าในครั้งนั้น
ท่านเดินทางท่องเที่ยวหลายแห่ง ให้ระบุสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นหลัก
และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ รองลงไป)

สถานที่ท่องเที่ยวหลัก.....

สถานที่ท่องเที่ยวรอง.....

สถานที่ท่องเที่ยวรอง.....

***ในการตอบคำถามข้อต่อไปในตอนที่ 2 นี้ ให้ท่านใช้ข้อมูลจากการท่องเที่ยวในข้อที่ 11. ในการตอบ
แบบสอบถาม***

12.ระยะทางจากภูมิลำเนาถึงสถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

.....กิโลเมตร

13. ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านเดินทางไป

(เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

(   ) ขอบปิ้ง   (   ) แม่น้ำ   (   ) โบราณสถาน / วัด

(   ) อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ท่านเดินทางท่องเที่ยวโดยวิธีใดเป็นหลัก

- ( ) เดินทางไปเองโดยพาหนะ   ( ) รถยนต์ส่วนตัว   ( ) รถโดยสาร
( ) รถไฟ   ( ) เครื่องบิน

( ) เดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยว โดยเสียค่าใช้จ่าย.....บาท / คน /

Package

ซึ่งได้รวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่

.....

( ) อื่น ๆ

(ระบุ).....

15. ท่านเดินทางไปกับบุคคลใดบ้าง

- ( ) เดินทางคนเดียว
( ) เดินทางกับครอบครัว รวมตัวท่านด้วย.....คน
( ) เดินทางกับเพื่อน รวมตัวท่านด้วย.....คน
( ) แฟน
( )ญาติรวมตัวท่านด้วย.....คน
( ) กลุ่มที่ทำงานรวมตัวท่านด้วย.....คน
( ) อื่นๆ (ระบุ)

16. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ในกรณีที่ท่านมีวัตถุประสงค์หลายอย่าง ให้ระบุ (1) ในข้อที่เป็นวัตถุประสงค์หลักและ (2), (3) ในข้อที่เป็นวัตถุประสงค์รองลงไป

- ( ) เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน
( ) เพื่อเยี่ยมญาติหรือเยี่ยมเพื่อน
( ) เพื่อประชุมหรือสัมมนาของบริษัท
( ) อื่นๆ(ระบุ)

17. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไปเท่าใด

(รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดของทุกคนที่ไปด้วยกัน แต่หากท่านเดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยวให้ระบุค่าใช้จ่ายที่อยู่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายใน Package นั้น)

- ( ) ค่าที่พัก รวม.....คืน เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่าอาหาร เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่าซื้อของฝาก เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่าเดินทาง เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่าสินทนาการ เป็นเงิน.....บาท
- ( ) อื่นๆ(ระบุ)..... เป็นเงิน.....บาท

18. ท่านเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการท่องเที่ยวไปเท่าใด นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายรวมในข้อ 19. (กรุณาระบุค่าใช้จ่ายส่วนตัวของท่านด้วย)

- ( ) ค่า..... เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่า..... เป็นเงิน.....บาท
- ( ) ค่า..... เป็นเงิน.....บาท
- รวมเป็นเงิน.....บาท

19. ปัญหาที่ท่านมักจะพบจากการไปท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และเป็นปัญหาจากสถานที่ท่องเที่ยวก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านตอบในข้อ 11)

- ( ) ค่าที่พัก ปัญหา.....
- ( ) อาหาร ปัญหา.....
- ( ) การเดินทาง ปัญหา.....
- ( ) สถานที่ท่องเที่ยว ปัญหา.....
- ( ) อื่น (ระบุ)..... ปัญหา.....

20. ท่านชอบหรืออยากเดินทางท่องเที่ยวโดยวิธีใดมากที่สุด และเพราะเหตุใด

(เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

- ( ) เดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยว ( ) เดินทางไปเอง โดยพาหนะ.....
- สาเหตุ.....

21. ท่านชอบหรืออยากเดินทางท่องเที่ยวช่วงเวลาใดมากที่สุด

(เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

( ) เทศการปีใหม่

( ) เทศการสงกรานต์

( ) วันหยุดสุดสัปดาห์

( ) วันหยุดพักผ่อนประจำปี (พักร้อน)

( ) แล้วแต่โอกาสที่เหมาะสม

( ) อื่นๆ(ระบุ).....

22. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ท่านชอบหรืออยากเดินทางไปมากที่สุด

(ให้ท่านตอบโดยใส่ตัวเลขเรียงลำดับจาก (1) ชอบมากที่สุด ถึง (5) ชอบน้อยที่สุด)

( ) ขอบปิ้ง

( ) แม่น้ำ

( ) โบราณสถาน/วัด

( ) ดูกีฬา

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

23. ข้อเสนอแนะที่ท่านอยากให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครมาก

ขึ้น.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

ภาคผนวก ข
สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ

Expend คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน

Constant คือ ค่าคงที่

Sex คือ เพศของตัวอย่าง

มีค่า = 1 เพศชาย

มีค่า = 0 เพศอื่นๆ

Age คือ อายุของตัวอย่าง

Status คือ สถานภาพของตัวอย่าง

มีค่า = 1 สถานภาพโสด

มีค่า = 0 สถานภาพอื่นๆ

Inc คือ รายได้ต่อเดือนของตัวอย่าง

Ahy คือ จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปีของตัวอย่าง

Ld คือ ระยะเวลาพักผ่อนเฉลี่ยของตัวอย่าง

Mem คือ จำนวนผู้ร่วมเดินทางของตัวอย่าง

Occ คือ อาชีพของตัวอย่าง

Occpri คือ อาชีพเอกชนของตัวอย่าง

มีค่า = 1 อาชีพเอกชน

มีค่า = 0 อาชีพอื่นๆ

Occgo คือ อาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจของตัวอย่าง

มีค่า = 1 อาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ

มีค่า = 0 อาชีพอื่นๆ

Occbu คือ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวของตัวอย่าง

มีค่า = 1 อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวของตัวอย่าง

มีค่า = 0 อาชีพอื่นๆ

Occstu คือ อาชีพนักศึกษาของตัวอย่าง

มีค่า = 1 อาชีพนักศึกษา

มีค่า = 0 อาชีพอื่นๆ

Occwif คือ อาชีพแม่บ้านของตัวอย่าง

มีค่า = 1 อาชีพแม่บ้าน

มีค่า = 0 อาชีพอื่นๆ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ (ต่อ)

Sec คือ ประเภทสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่าง

Secsh คือ ซื้อมี

มีค่า = 1 ซื้อมี

มีค่า = 0 อื่นๆ

Secwat คือ แม่น้ำ

มีค่า = 1 แม่น้ำ

มีค่า = 0 อื่นๆ

Secbo คือ โบราณสถาน/วัด

มีค่า = 1 โบราณสถาน/วัด

มีค่า = 0 อื่นๆ

Obj คือ วัตถุประสงค์หลักการเดินทางของตัวอย่าง

Objtr คือ เพื่อพักผ่อน

มีค่า = 1 เพื่อพักผ่อน

มีค่า = 0 อื่นๆ

Dbjyaqt คือ เพื่อเยี่ยมเพื่อนเยี่ยมญาติ

มีค่า = 1 เพื่อเยี่ยมเพื่อนเยี่ยมญาติ

มีค่า = 0 อื่นๆ

Objcoo คือ เพื่อประชุมสัมมนา

มีค่า = 1 เพื่อประชุมสัมมนา

มีค่า = 0 อื่นๆ

Lo คือ สถานที่พักผ่อนของตัวอย่าง

มีค่า = 1 โรงแรม

มีค่า = 0 อื่นๆ

Veh คือ ประเภทพาหนะของตัวอย่าง

Vehcar คือ รถส่วนตัว

มีค่า = 1 รถส่วนตัว

มีค่า = 0 อื่นๆ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ (ต่อ)

Vehbus คือ รถโดยสาร

มีค่า = 1 รถโดยสาร

มีค่า = 0 อื่นๆ

Vehair คือ เครื่องบิน

มีค่า = 1 เครื่องบิน

มีค่า = 0 อื่นๆ

ประวัติย่อทำผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายรัฐพร เกิดกลาง
วันเดือนปีเกิด	11 สิงหาคม 2525
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	205 ม.5 ต.หนองหัวฟาน อ.ขามสะแกแสง จ.นครราชสีมา 30290

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2548

บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์

จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พ.ศ.2552

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

